

ANNOTATIONES CRITICÆ

IN REVELATIONES SANCTI RAPHAELIS

ARCHANGELI

VENERABILI ANDREÆ DE LAS ROELAS

FACTAS,

É HISPANO IN LATINUM SERMONEM CONVERSAS

AUCTORE

R. A. P. PRÆS. FR. FRANCISCO
*Sanchez de Feria, et Castillo, olim suæ Provinciæ
Bæticæ Cœlestis, ac Primitivi Ordinis SSmæ.
Trinitatis Redemptionis Captivorum Electore Ge-
nerali, et Regalis sui Conventus Cordubensis ite-
rum atque iterum Ministro, Sanctæ Inquisitionis
Qualificatore, Episcopatum Cordubensis, Gien-
nensis, et Asturicensis Synodali Examinatore,
ultimóque suæ dictæ Provinciæ Generali
Chronicorum scriptore.*

CORDUBÆ. EX TYPOGRAPHIA REGIA

D. RAHPAELIS GARCIA RODRIGUEZ ET CUENCA.

MDCCCV.

Expensis Confraternitatis Sancti Raphaëlis Archangeli.

16042

Spiritum nolite extinguere prophetias nollite spernere
S. Paul. 1. ad Thes. 5. ΨΨ. 19. et 20.

Eusebius Amort

*Si aliqua Revelatio particularis agnosceretur pro re vera
divina per consensum omnium Doctorum in Italia, Galia
Hispania &c. Ille enim consensus fundaret, haud dubiè
præsumptionem moralitèr certam, saltem si consensus
perseveret sæculis etiam doctis.*

(Reg. sum. reg. 9.)

Idem.

*Nulla ullius personæ Sanctæ revelatio tamquam falsa
rejicienda est sine inditiis aliundè certis*

(Sum. Reg. reg. 2.)

ILLUSTRISSIMIS , AC VENERABILISSIMIS DOMI-
NIS DECANO, AC CAPITULO ALMÆ ECCLE-
SIÆ CATHEDRALIS CORDUBENSIS HOC OPUS-
CULUM S. CUSTODIS RAPHAELIS CULTUM
AMPLISSIMUM INTENDENS , PROTECTIONEM
TANTI, AC POTENTISSIMI CŒTUS IMPLORANS
NOMINE , ET VICE CONFRATERNITATIS
EJUSDEM SANCTI DICAT , ATQUE COMMEN-
DAT AUCTOR.

Multis , varisque modis , Illmi. Dñi.
meum intentum in Sancti nostri Ra-
phaëlis Custodis cultus , ac devotionis
extensionem in meis Concionibus , et
in publicis in ejus honorem á me edi-
tis

tis monumentis , jam conspexistis , et
ultró beneficentissimo , tamque aman-
tissimo Custodi usque ad finem vitæ
meæ (nullum prætermittens laborem)
expertus ejus patrocinium , laudes et
opera dicabo. Jam sané per totam fe-
re Hispaniam laté notitia patet Cor-
dubensium felicem , ac inenarrabilem
tanti Principis Custodiam á Deo be-
nignissimo , cujus inscrutabile sunt viæ,
commendatam. Miro certé consensu
per duo et amplius sæcula ineluctabi-
li argumento ejus Custodiæ certi su-
mus. In exterarum nationum notitiam
pervenire desiderans , latuisque per
Orbem divulgari, Revelationum Apo-
graphum in latinum sermonem ver-
sum , publicé ad pedes vestros offerre
non dubitavi , ut Deo laudem , hono-
rem , ac gloriam tribuatur , et debito
tempore sub vestris auspitijs Codex
hic

hic á Sancta Romana Ecclesia appro-
betur , et de harum Revelationum pie-
tate , ac veritate ista judicet , et Sanc-
tum Raphaëlem Archangelum nos-
trum esse Custodem aperté declaret.
Si hoc factum esset , omnium fides
firmaretur , de eis fas non esset dubita-
re , et noster erga tantum Custodem
ampliús arderet amor , gratitudo ac
devotio. Postea via pateret ampla , ut
hæc piissima Revelationum historia
in officio diei septimi Maij in Lectio-
nibus secundi nocturni insereretur (ut
videmus in Aparitionibus Sanctorum
Michaëlis, Jacobi, et Agnetis) et diem
festum primæ clasis cum octava Cor-
dubensis Ecclesia ageret. Si oculos er-
go vestros , Illmi. Domini , in Maxi-
mi Custodis beneficia convertitis (præ-
cipué his nostris temporibus, in quibus
fuimus misericorditér liberati ab infir-
mi-

mitatibus, desolationibus, et morte)
ingratitude nota inuri videremini, si
ad hæc, quæ suæ Custodiæ nos certos
magis ac magis faciunt, opera vestra
non intenditis.

Hoc est quod vos enixé ac humi-
liter oro, vestram potentissimam pro-
tectionem implorando, ut nostri Ra-
phaëlis Custodia muniti, ei in beatitu-
dine qua gaudet, sociari suis interces-
sionibus mereamur.

Illmi. Domini,

*Præs. Fr. Franciscus Sanchez de Feria
et Castillo.*

IN REVELATIONES STI. RAPHAELIS ARCHANGELI

AD CLARIOREM EARUM INTELLIGENTIAM PROLUSIO

HISTORICA, CRITICA, THEOLOGICA.

I. Angelorum Custodiam, omnibus, et singulis hominibus datam, nemo Catholicorum ambigit. Omnibus etiam Regionibus, Urbibus, ac Oppidis Angelum in custodiam esse á Deo designatum ex Ecclesiæ doctrina, Sanctorum Patrum testimoniis, Fidelium omnium consensu, et non levitér ex Scriptura Sancta evidentissimé patet. Cum autem trium tantum Angelorum nomina nota sint, licet omnes ab officio nomina propria usurpent, superest, ut, quamvis de Angeli Custodia quælibet Civitas certa sit, ejus nomine ignoto, sub titulo Angeli Custodis Regni, vel Oppidi festum ejus celebretur. Sic ab antiquissimis temporibus Cordubæ evenit: antiqua enim Breviaria Cordubensia die decima Martij de Angelo Custode festum agunt: his etiam tem-

poribus, et ipso nomine festivitas celebratur, Sanctæ Ecclesiæ Romanæ approbatione : non levitér ergo conjecturare licet, in tempora Gothorum Regum de Angeli Custodis festo memoriam ascendere.

2. Corduba nostra antiquissimis temporibus Turdulorum jam Regni Metropolis titulo Ptolemæi testimonio gaudebat : florebat tunc temporis Magnitudine, et eminebat sapientia supra omnes Civitates, ut Strabo asserit. Et si etymologiæ attendere licet, juxta Samuelem Bocarcht Corduba ex Pheniciorum, vel Assiriorum origine nomen habet. Similitér Turdulos, é longinqua Regione venientes nomine suo exprimit: Unde Orientalibus distantissimis Populis, poblacionem suam saltem debet.

3. Postquam veró Romani eam dominio suo subjugarunt, ex Silo Italico testimonio celeberrima apparet in ipso dominationis suæ principio. Jam veró dum Hispania Provinciæ ulterioris nomine, et gradu insigniretur, Corduba nostra prima á Populo Romano creata est Colonia Patricia, et á M. Marcelo in caput Provinciæ erecta, mirabilitér aucta, ædificiis ornata, prætorio, Conventu Juridico, Amphiteatro, et allis eminentior fuit effecta : ita nominis celebri-

tate , et potentia pollebat ex fidelissimo Strabonis testimonio. Denique Arabes , violenta potestate Hispaniam devastantes , Cordubam Urbem Regiam nominarunt , et in ea Sedem suam collocantes magnificiis ædificiis , ac honoribus exaltarunt.

4. Cum veró ex veneranda Divi Thomæ doctrina , ab omnibus Theologis recepta , constet , Angelos in primis inferioris Hierarchiæ in custodiam , et guvernationem nostri Orbis intentos esse , eo miro ordine , ut Angeli infimi Chori in custodiam particularium hominum designentur ; Archangeli veró , et Principatus (in quorum classe Raphaël collocatur) in multitudinum Custodiam assignentur , ita ut maximæ , et insignes Civitates , quæ capita Regnorum sunt , in Superiorum Principatuum regimen commendentur , claré deducitur , Cordubam nostram , ut pote ex antiquissimis temporibus post Ninive eversionem , et Assiriorum Regni devastationem , jam in Metropolim Turdulorum , Romanorum , et Arabum erectam , alicui Principi , seu Principatui , aut uni ex Principibus primis datam esse in Custodiam.

5. Quis autem talis Angelus esset , penitus per multa sæcula ignorabatur , et nomen ejus occultum manebat. Deus enim , non omnia

simul , sed debitis temporibus manifestavit, quando opportunum , et suæ piissimæ misericordiæ conforme Providentiæ suæ inscrutabili arcano vissum est revelare. Singulis temporibus non defuerunt prophetiæ spiritum habentes (ait Divus Thomas) non quidem ad novam doctrinam promendam , sed ad Ecclesiæ doctrinam confirmandam , et explicandam : latuerunt enim plura in Ecclesia , quæ postea ad eruditionem, devotionem , et confirmationem veræ doctrinæ patefacta fuere. Ita in nostro casu evenisse, fas est concludere.

6. Dum ergo sub diro Romanorum jugo totus ferè Orbis gemebat oppressus , et Gentilium erroribus detinebatur deceptus , orta est lux indeficiens, Ecclesia scilicet Catholica, Verbi Dei Incarnati sanguine consecrata , supra stabilissimam petram ædificata , et per totum Orbem mirabiliter propagata. Ab ipso ergo nascentis Ecclesiæ exordio , Hispania nostra Evangelium auscultavit , mirè sanè , et ferè incredibiliter propagatum , et inter tot , tantaque magnificentissima Oppida Corduba nostra collocari debet : non enim levia adsunt testimonia , quibus dubitare non licet , solum ejus , sanguine Martyrum esse irrigatum ab ipso Neronis tem-

pore , et sequentibus persecutionibus , et abundé , et gloriosé illustratum Religionis Catholicæ in eo plantatione.

7. Sæculo veró quarto incipiente , dum regimen Cordubensis Gregis Sapientissimus , et invictissimus Ossius , id est Sanctus (ut verbis Sancti Athanasii loquar) tenebat , pace Ecclesiæ sub Constantino data , plures Basilicæ erectæ sunt , et Monastica , seu Ascetica vita ex Egypto ab ipso mutuata , plurima Monasteria ibidem fundata Ecclesiam Cordubensem illustrarunt , quæ Gothorum temporibus permanere , non levitér ex iis , quæ Sanctissimus Eulogius memoriæ reliquit autumnari potest. Postea veró licet Gothorum Regibus , Ariana labe infectis , Corduba fuerit subjugata (errore deinde sub Recaredo Rege abjurato) per paucos annos Deus pacem illi tribuit. Insurgentes insuper Arabes sicut locustæ , totam feré Hispaniam devastarunt , et tyranico , crudeli , ac infelicissimo jugo Gregem Domini subjecerunt sæculo octavo incipiente.

8. Deus veró suorum non immemor á servitute Arabica , velut ab Egypciaca Populum suum , Cordubam nostram liberavit sub potentissima , ac insuperabili manu Servi sui Ferdi-

nan-

nandi III. Castellæ et Legionis Regis , sæculo feré incipiente decimo tertio : et data suis pace , et quiete , Cessari quod Cessaris erat , et Deo quod erat Dei , tempus aptum apparet loquendi quod tantis sæculis latére congruit.

9. Paucis autem transactis annis , postquam é Maurorum manibus Corduba liberata fuit sæculo eodem decimo tertio , dum Episcopalem Sedem hujus Civitatis , Paschalis , veré pius , ac bonus Pastor tenebat , gravissima , ac immanis lues Cordubam feré depopulabat. Tunc veró piissimus Deus , sua misericordia motus , de Angelo nostro Custode aliqua dignatus est loqui. Hac ergo tempestate , calamitate Corduba oppressa , ac tot malorum ovium suarum prædictus Pastor merore confectus , laboribus , et zelo maximo vigilans super Gregem suum , intenté , ac devoté orationes , ac preces coram Deo fundebat pro salute Populi sui. Aderat tunc temporis in Regali Cœnovió Beatæ Mariæ de Mercede ejusdem Civitatis vir quidem piissimus , ac Deo gratus , Venerabilis scilicet Fr. Simon de Sousa , cui (præsentē et instanti maximo pestilentiaē furore) oranti quadam nocte , humiles quę preces fundenti pro salute Populi , Angelus Sanctus Raphaël

phaël apparuit , ex dixit » Paschali Episcopo
 » dices, Deum acceptum apud se habere zelum,
 » ac vigilantiam , qua pollet , et suis precibus
 » Populo suo benignitèr pepercit. Dic ergo , ut
 » supra pinaculum turris imaginem meam collo-
 » care studeat , et ovibus suis devotionem in
 » me ingerat , festumque meum quotannis agant:
 » quod , si ita fiet , contagium omne cessabit.
 Ita ergo omnia facta sunt , et eventus verita-
 tem demonstravit , á Deo que origine bonorum
 ortam esse revelationem , effectus confirmavit.

10. Jam ergo ex præcedenti revelatione,
 hoc eventu confirmata , satis apparet , Ange-
 lum sibi Custodem á Deo datum , Raphaëlem
 esse , ut ex officio ejus, zelo, et vigilantia supra
 Cordubensem Gregem evidentèr demonstratur:
 non enim rationem nobis licet investigare , cur
 Raphaël de salute Cordubensium ita sollicitus vi-
 deatur , et suam devotionem , ac cultum om-
 nium Cordubensium cordibus ingeri studeat;
 nisi quod ab illo , et per illum bona omnia , et
 á malis liberatio eveniunt : quæ satis apertè
 demonstrant Custodis officia beneficentissima.

11. Hac igitur Revelatione mota Sancta
 Sedes , Suprema , omniumque Magistra , ac
 Mater, Ordini B. Mariæ de Mercede indulsit of-

ficium Sancti Raphaëlis quotannis recitare, ut ex ipsius Religionis monumentis abunde patet. Imago veró Sancti Raphaëlis, quæ supra pinaculum turris apponi jussa est, hodie et ex tunc temporis manet in testimonium beneficii accepti, veritatisque omnium, quæ dicta sunt.

12. Clarissimé denique novissimis his temporibus Deus dignatus est loqui per ipsum Raphaëlem Angelum, verbi et operis sui Ministrum, qui facit voluntatem ejus, apparentem Venerabili Presbytero Andreæ de las Roelas, de cujus apparitionibus nobis in præsentiarum agendum suscipimus, et ad cujus veritatem confirmandam noster labor tendit. Sed ut harum apparitionum motiva, rationes, et congruentiæ claré intellegantur, quædam historica monumenta, firmissima, et indubitata, ab omnibus admissa, nota, et credita, Auctorum coetaneorum fide fulcita, et testimoniorum infrangibilem roborata, exhibere debemus.

13. Dum ergo erroris Magistra Roma in totum feré Orbem suam doctrinam seminaverat, Corduba nostra, ut pote Provinciæ Caput, ac Metropolis errores ejus suxit, ac nutrit. Qua de causa Evangelium, in illa plantatum,

tum, magnas persecutiones invenit, et plurimorum sanguine Martyrum veritas patefacta est. Inter innumeros sané, quos fidelissima numerant Acta, eminent Sanctissimi Patroni nostri Acisclus, et Victoria, quorum gloriosa certamina satis in universa nota sunt Ecclesia. Faustus etiam, Januarius, et Martialis, milites quidem strenui, de quibus Cordubensis Ecclesia ac Martyrologium Ramanum die 13 Octobris agit, Cordubam sanguine suo gloriosé irrigarunt. Zoylus itidem strenuus, et mirabilis Christi Athleta cum aliis pluribus, de quibus Martyrologium Romanum festum die 27 Junii nobis agit, martyrio suo Ecclesiam Cordubensem illustravit. Ab illis ergo antiquissimis temporibus magna celebritas de omnibus his semper et per omnia sequentia sæcula acta est, ut omnia monumenta Hispana satis ac abundé testantur.

14. Horum celebritate moti primitivi Cordubenses Christiani, in honorem ipsorum Sanctorum diversas erexerunt celebres Basilicas, ubi corpora eorum digné, et honorifice condita sunt. In primis Sanctorum Aciscli et Sororis ejus Victoræ corporibus juxta flumen Boetim, ubi ii passi fuerant, á Constantini Magni temporibus, Ossio Sanctissimo Episcopo regente, Basilica

magnificè fuit erecta , ibique eorum corpora collocata , quorum zenotaphium usque hodie veneratione magna collitur. Deinde in Sanctorum trium honorem alia Basilica in loco ubi cineres , et cremata eorum ossa sepulta sunt , fuit constructa. Alia denique insignis , quæ antea Sancto Felici Martyri dicata erat , et post inventionem corporis Sancti Zoyli , in ejus sepulchrum destinata , ejus nomen , et famam assumpsit.

15. Hæ tres Basilicæ á suis primordiis , et usque nunc celebres semper extiterunt , non obstantibus dominationibus supervenientibus , ac persecutionibus Gothorum , Ariana labe infectorum , et barbarorum Arabum durissima servitute. Hodie ergo Basilica Sanctorum Aciscii , et Victoriæ á Fratribus Ordinis Predicatorum occupata , sub eodem titulo manet : Sanctorum trium Ecclesia in Parochialem sub titulo Sancti Petri existit : Sancti Zoyli veró Basilicam , quæ nunc sub titulo Sancti Andreæ Parochialis manet , non leviter affirmatur esse.

16. Arabica denique persecutione sæviēte plures ex Christianis , dira servitute oppressis , gloriosè martyrio vitam finierunt , de quibus latissimè Doctor noster , Sanctus

tus que Martyr Eulogius in Memoriali Sanctorum exactissimam nobis memoriam reliquit, exprimens loca, ubi corpora Sanctorum, suo tempore interfectorum, sepulta fuere. Ita enim de Sanctis Martyribus Perfecto, Argimiro, Sisenando, Flora, et Maria circa sepulchrum Sancti Aciseli humatos scribit. De Sancta Sabigotone affirmat, Sanctorum Trium cineribus adunatam. De Sanctis verò Leovigildo, Christophoro, Theodomiro, ac Paulo, sepulchro Sancti Zoyli sociatos asserit. Et denique aliorum Corpora veluti Sanctorum Jeremiæ, Emilæ, Rogelii, et Servi Dei per plures Ecclesias dispersa, ac condita testatur. De his omnibus latè suis in locis Sanctus idem Doctor agit piissimè, ac sapientissimè: omnesque in Martyrologio Romano numerantur, et festa eorum agit Cordubensis Ecclesia.

17. Ita ergo res, pietas, ac Religio Cordubensium Christianorum transibat sub Arabum tyrannide, quæ de die in diem magis, ac magis augebatur, et lamentabili oppressione Christiani lugebant. Monasteria enim plurima, ac Divi Elogii calamo celeberrima, ab antiquissimis temporibus Cordubam nobilitabant, ubi admirabilis Ascetarum vita antiquorum Heremi-

tarum Orientalium non dissimilis á Monachorum maxima multitudine exercebatur. Hi veró, persecutione crescente, et tyrannicé oppressi, dum tunc temporis Catholicorum Hispaniarum Regum dominia in dies magis, ac magis augebantur, quietem, ac pacem desiderantes, ubi liberé, et commodé contemplativam, quam professi sunt, vitam exercere possent, fugére, et veluti domum refugii, protectionem Catholicorum Regum sensim adepti sunt.

18. Rebus sic stantibus, crescente scilicet Arabum insolentia, et Cristianis Regibus laté per Hispanias dominia extendentibus, omnia Monasteria paulatim deseruerunt Monachi, et in potestate Catholicorum Regum, ubi pace, et quiete frui possent, alia quam plurima erexerunt. Ita accidit, ut temporibus Ordinii Regis Offilomius Abbas Cordubensis Monasterium Samnense edificaret. Alii etiam Monachi cum suo Abbate aliud extruxerunt Monasterium, quod dicitur Sancti Michaélis de Escalda temporibus Alphonsi Magni. Idem Rex Monasterium Saguntinum Alphonso Cordubensi Abbate, et Monachis suis donavit. Postea veró in Legionense Regnum pervenit cum Monachis suis Abbas Joannes, et Monasterium Sancti Martini de

Castañeda crexit. Monasterium etiam Sancti Zoyli de Carrion á Cordubensibus Monachis erectum est. Ita ergo Cordubæ Monasteria deserta fuere : et quia omnia corporibus Sanctorum gaudebant locis suis sepultis , Reliquias Monachi secum portantes , illis Cordubam exilio suo spoliaverunt. Cui addendum esse puto, quód á Christianis Regibus , ac Principibus plura corpora , per suos medios Nuntios , in dominia sua portata fuere , ut de corporibus Sanctorum Pelagii , Aurelii , Eulogii , Leocritiæ , et aliorum refertur. Omnia hæc ex fidelissimis eorum temporum documentis , et nostrorum Historiographorum satis constant.

19. In Cordubensi ergo Urbe circa finem Arabicæ dominationis tres tantum Basilicæ manserunt , fama quidem notissimæ , et á Divo Eulogio passim commemoratæ : Sanctorum , scilicet , Patronorum Aciscli et Victoriæ in ripa Boëtis constituta : Sanctorum Fausti , Januarii , et Martialis , quæ Sanctorum Trium nomine nota erat , et Cathedralis honore fungi , non obscuré ex antiquissimis monumentis demonstratur , quæ nunc (ut diximus) Parochialis insignis , titulo Sancti Petri celebris manet : et denique Sancti Zoyli , et Fe-

licis, quæ nunc Parochialis, Sancto Andreæ dicata, fortissimis conjecturis probatur. In his ergo respectivé manebant corpora Sanctorum, quæ ibi sepulta, et venerata fuerunt, de quibus Doctor noster Eulogius laté meminit. Nec omittendum est, quód ex his plura ossa, ac capita Sanctorum in Regna Castellæ, Legionis, Aragoniæ, et usque ad Gallias dispersa fuere; remanentibus tamen pluribus reliquiis in suis primitivis Sepulchris. De his omnibus laté agunt Historiographi nostri, ut non fas sit dubitare.

20. Monasteria autem celeberrima, quæ Cordubam nobilitabant, aliæque Basilicæ, scilicet, Sancti Cypriani, Sancti Genesii, Sanctæ Eulaliæ, de quibus honorifica fit apud S. Eulogium mentio, vel penitus diruta, vel in minores humillesque Capellas conversa furore persecutionis, impiæque dominationis Arabicæ manserunt. Monachi ergo in Catholicorum Regum dominiis refugium quærentes, varia Monasteria erexerunt, ut jam compertum manet.

21. Ita ergo dum instaret Arabum á Corduba depulsio, sæculo scilicet duodecimo incipiente, nomen Christi invisum plané, et abominabile apud dominantes Arabes erat: eoque

miseriarum devenit Catholica Grex, ut omnibus feré Christianis morte, verberibus, magnisque cruciatibus, exilio in Africam, calamitatibusque oppressis, aliis veró in Alphonsi Regis dominia usque ad decem millia sese recipientibus, pauci veri Dei cultores remanerent, ablatocerté hierarchico Ecclesiæ Cordubensis regimine, sine Pastoribus, et Episcopo, velut in quadam servitute, ac captivitate. Omnia hæc apprimé, ac luculentér descripta in Chronico, apud Criticos omnes satis fide digno, Auctore Orderico Vitali manent.

22. Dum ergo plurimi in Catholicorum Regionem fugam arripere tentabant, alii exilio puniebantur, alii autem variis opprimebantur calamitatibus, ne Reliquiæ Sanctorum, quas secum deferre non valebant, opprobriis et injuriis infidelium expositæ remanerent, eas occulté sepelire tentarunt. Episcopi enim forté, tunc temporis ultimo in Sede Cordubensi sedentis consilio factum est, ut antequam in Christianorum dominia fugam arriperent Fideles, in unum sepulchrum omnia corpora colligentes in Ecclesia Cathedrali Trium Sanctorum nuncupata, in fobea satis profunda sarcophagum (quantum pro temporis angustia licebat)

cons-

construerent , super eum lapidem marmoreum imponentes , inscriptione exaratum , in quo de Sanctis Martyribus Fausto , Januario , Martiali, Zoylo , et Acisclo , aliisque , quorum nomina hodié legi non possunt , mentio fit.

23. Pauci veró Christianorum , qui , ut dictum est , remanserunt sine Pastore , et veluti grex dispersa , Basilicas easdem incolere permisi sunt : et eis secretó notitia oculi sepulchri communicata , Parentum in filios propagata , per sæculum , et ampliús usque ad restaurationem pervenit. Sed tractu temporis , licet in ea Ecclesia circa radicem turris Sanctorum Reliquias occultas manere , notitia perseveraret , individuus locus penitus oblivioni traditus est ; ita ut , durissima servitute ablata , et sub dulcissimo Catholicorum Regum Corduba gaudente principio sæculi decimi tertij , omnes de occulti sarcophagi notitiam in determinato , et individuo loco nullam haberent. Sed non defuerunt sequentibus sæculis signa , et prodigia , quæ de hoc abscondito thesauro fidem facerent , nec aliqui devoti , ac curiosi viri , qui tractatus aliquos edidére , in quibus de his agebatur , probabilibusque ratiocinationibus quasdam conjecturas circa circumstantias non levitér promul-

garunt : quibus nonnulli Episcoporum , qui Sedem Cordubensem distinctis temporibus occuparunt , et Proceres aliqui invenire hoc sarcophagum desiderantes , terram fodere tentarunt ; sed metu ne turris fundamenta lesionem paterentur , á suo piissimo studio desistere coacti sunt.

24. Dominus denique , qui custodit omnia ossa Sanctorum , misericordiæ suæ in Cordubenses memor , tempore quo ipse voluit , et Providentiæ suæ magis aptum judicavit , casu fortuito , et velut mirabili , licet occulta ordinatione , Inventionem (dum de ea nihil cogitabatur) fieri voluit. Dum enim arcus quidam Ecclesiæ ruinam minaretur , et periculum providere videretur , facta est in terra magna , profundaque excavatio , inventumque Sepulchrum foras eduxerunt , quod ex lapidibus quadratis compositum , et in superiori planitie foramine , curiosa arte formato , in quo ossa plurima continebantur , omnibus inspicientibus , apparuit. Ita ergo factum est , ut , notitia latè vulgata , occultum Sanctorum sepulchrum , de quo firma traditione Cordubenses certi erant , prima , et universali consensione hoc esse , quod inventum est , nemo dubitaret.

25. Sedebat tunc temporis in Episcopali Sede D. Fr. Bernardus de Fresneda, pius, ac doctus vir, qui rebus omnibus bené perspectis, maturé que discussis, Reliquias has Sanctorum esse, sententia clara deffinivit. Sed magis hoc decretum firmare desiderans, ad Supremum Ecclesiæ culmen, Petramque veritatis, ac firmitatis recurrere curavit.

26. Gregorius ergo XIII. qui tunc in suprema Divi Petri Cathedra sedebat, ad Concilium Provinciale, qui Toleti congregabatur, negotium hoc discutiendum dimissit. Evenerant enim apud aliquos quædam dubia circa identitatem recentér inventarum Reliquiarum: quas Deus ad majorem Sanctorum suorum gloriam oriri permisit, ut magis veritas patefieret. Sanctorum enim Aciseli et Victoriæ ossa credebatur, in suo antiquo manere sepulchro, et de marmore sepulchrali, inscriptione exarato, á sepulchro avulso, et postea magna diligentia invento, ubi nomina aliquorum Sanctorum continebantur, dubitabatur tempus, et modus avulsionis; licet tali arte, talibusque lineis, solum ad prædictum foramen aptis ornato, et exculto, ut nefas esset cuilibet, licet incredulo, dubitare, á loco sepulchri avulsum

esse. Aliaque quam plurima dubia oborta fuerunt, quæ in Concilio Provinciali magna diligentia, et fidelissima discussione, auditis omnibus, qui contrarium tenebant, pertractata sunt. Concilium verò maturè rem considerans, Reliquias omnes veras esse Sanctorum, veneratione dignas, et Fidelium cultui exponendas, decrevit. Quam sententiam Gregorius XIII. P. M. suo decreto approbavit, et Festum de Inventionem horum ossium die 26 Novembris Ecclesiæ Cordubensi indulsit, quod per octo consequentes dies magna Populi lætitia, ac frequentia celebratur.

27. In tempore illo, quod ab Inventionem Sacrarum Reliquiarum usque ad approbationem Concilii Toletani, et Sedis Apostolicæ confirmationem transegit, scilicet ab anno Domini 1575, in quo inventæ sunt, usque ad 1583. quando magnæ disputationes vigeant circa identitatem horum ossium, piissimus Deus volens Populum suum in pace et veritate firmare, suam misericordiam miro, et extraordinario modo ordinavit, et de omnibus dubiis suos eruit, ut pace, et concordia animos firmaret, Sanctisque suis debita veneratio præstaretur: maximè in illa lamentabili tempestate, in qua

D

hæ-

hæreses in Germania ortæ, tamquam locustæ omnia devorare contendebant, et Sanctorum Reliquias, Imagines, eorumque intercessionem contemnebant.

28. Ut enim Cordubenses de Sanctorum Ossium identitate certos Deus misericors faceret, contigit, ut Venerabilis Sacerdos Andreas de las Roelas Cordubensis lætaliter egrotaret, et miraculosè sanitati restituto (ipsa Dei Omnipotentia) Sancti Martyres primò, deinde Custos noster Raphaël variis apparitionibus de cultu ac veneratione ossium, et de intercessione Sanctorum in magnis Cordubensium ne-sitatibus, latè loquerentur, dubia exorta solv-entes, et animos in veritate firmantes. Si ergo, ut credimus, unicuique Spiritus datus est ad utilitatem, jam ex prædictis utilitas, et necessitas harum Revelationum satis apparet.

29. Sanè finis Revelationum istarum, scilicet, veneratio, cultus, et intercessio Sanctorum dogma Catholicum est : de identitate earum Reliquiarum fas non est dubitare, Sedis Apostolicæ auctoritate sufulta : undè doctrina ejus pia, sancta, et laudabilis invenitur. Deinde Deus, pacis amator, rixas, et dissensiones odio prosequens, in presenti apparet. Ita etiam

sæpissimé (si Ecclesiæ historia consulatur) Deus in similibus se exhibuit , lites componendo , Sanctorum suorum venerationem promovendo , ossa eorum custodiendo , et ne contemptum patiantur , mira operando. Et ut hoc debita , consuetaque Divina fieret ordinatione , Angelum , suumque Ministrum , qui facit voluntatem ejus , et cui mandavit de Corduba , ut eam custodiret , missit , ut de omnibus certos nos faceret.

30. Custodiam ergo Raphælis jam á primis post Cordubæ á Mauris liberationem satis manifestare Deus voluit , ut jam dictum est , de cujus apparitione ut pia , festum Ecclesia Religioni Sanctæ Mariæ de Mercede concessit. Nunc veró Custodiam suam Angelus magis aperté declaravit , ut proprium officii sui munus in bonum Cordubensium demonstraret. Nulla enim in hoc repugnantia , nil contra Ecclesiæ doctrinam , nil contra bonos mores , aut erroris inductivum inveniri potest. Si Sanctorum Patrum doctrinam attenté inspiciamus et scrutemur , nihil sané inveniemus , quod Custodiæ Raphaëlis in Cordubenses contradicat. Plurimi Sancti Patres , præsertim Greci , ut Basilius , Chrisostomus , et Nazianzenus id indi-

ca-

care videntur, quód Angeli omnes, licet Supremæ hierarchiæ, ad nos mittuntur, ac in hominum, et totius Universi gubernatione occupantur. Ali veró Patres, ut Gregorius, Ambrosius, Bernardus, et Thomas, veré Doctor Angelicus, angelicé de Angelis loquentes, ac Sacræ Paginæ littera deducti, Angelos omnes in Assistentes, et Ministrantes dividunt: Assistentiam Superioribus Hierarchiis tribuentes: Missiones, Custodias, et alia officia erga homines ac cæteras visibiles Creaturas tantum infimæ Hierarchiæ proprium statuantes.

31. Cum ergo de Raphaële nobis Scripturam Sanctam, et Ecclesiæ Catholicæ doctrinam venerantibus, satis constet, eum missum Tobiaë in Assyriam degenti, plurimaque ministeria in eum exercuisse, non fas est dubitare, eum in custodiam certæ multitudinis, Populi præcipué per tot sæcula florentissimi á Divina Providentia datum esse. Hoc que officium ei non repugnare, licet Sanctorum Patrum doctrinam sequentes, eum in Supremæ Hierarchiæ ordine collocemus. Si veró, ut alii Patres statuerunt, officia ministrantium tantum infimæ Hierarchiæ Angelis tribuamus, eum huic Hierarchiæ pertinere, asserere debemus, quód

varia in homines ministeria se exercuisse , nobis constet ; licet in ipsa infima Hierarchia ad Principatus ordinem , et in eo unum ex primis Principibus astruere , magis consonum litteræ textus videatur. Liquidó ergo constat , Raphaëlem Angelum, ex doctrina Ecclesiæ á Sanctis Patribus hausta , non repugnare in Cordubensium Custodiam esse delegatum á Deo , et pias , ac conformes in hac parte Revelationes præsentis affirmare.

32. Ita enim communi , universali , pio, ferventi consensu totius Populi creditum fuit á tempore publicationis harum Revelationum per duorum et amplius sæculorum spatium ; ita ut nemo umquam ausus fuerit , tam pio consensui contraire. Feré ab ipso exordio post mortem Venerabilis Andreæ de las Roelas , domus sua, præsertim cubiculum , in quo Sanctus Raphaël apparuit, in Ecclesiam , suo nomine dicatam, magna Populi frequentia ac devotione visitatam , conversa est , et nunc á Fidelibus magnificé amplificatur. Ibi annuales fiunt Processiones publicæ magna Cordubensium lætitia á Capitulo Ecclesiæ Cathedralis, et Senatus Cordubensis , juramento et statuto firmatæ. Imagines quam plurimæ Custodiam demonstrantes
tam

tam privatæ , quam publicæ in feré omnibus Ecclesiis Civitatis coluntur , Custodiam et apparitionem Raphaëlis Venerabili Andreæ de las Roelas exprimentes : Per vicos et Plateas Civitatis , magno sumptu ac majestate ab ipsis Episcopis Cordubensibus , ac Magistratibus , á Religiosis , doctis , ac piis viris Imagines Sancti Raphaëlis , super columnas magnificas collocatæ hodié inspiciuntur , devotionem pietatem et omnium vota excitantes. Ac deniqué supra culmen eminentioris ac magnificæ Turris Ecclesiæ Cathedralis Imago Sancti Raphaëlis apparet collocata , protectionem , ac Custodiam supra Populum indicans.

33. Ex quibus abundantissimé probatur de Custodia Raphaëlis in Cordubensem Urbem immemorialis cultus. Quæ maximé experientia comprobari videmus , adimpletis omnibus , quæ in Revelationibus prophetico sermone proferuntur. Sané post obitum V. Andreæ de las Roelas (qui anno 1586 contigit) cum , eo vivente , de veritate , conformitate , ac rectitudine Revelationum fas non esset , informationem , ac approbationem proferre , paucis transactis annis , lues quædam sevissima , pestilens , ac contagiosa Cordubam afflixit , in qua feré innume-

ri vitam cum morte commutaverunt. Cordubenses hac tristissima tempestate (anno scilicet 1601) promissæ Sanctorum Martyrum protectionis in Revelationibus contentæ memores, Reliquias ipsorum, dum magis seviebat pestis in publica litania proferentes, miro sané, et indisputabili eventu factum est, ut ab eodem die lues plané, et omnimodé cessaret, ut testes oculati de eo scriptis suis fidem venturis reliquerunt, et omnibus notum, ac plané indubitatum usque ad nostra tempora hujus rei miraculosæ notitia pervenit. Ab ipso sané miro eventu Cordubenses moti, cum jam é vivis Andreas defecisset, Revelationum istarum approbationem Ordinariam obtinuerunt, præcedentibus de vita, moribus, ac integritate Ven. Andreæ examine, et á viris piis, doctis, ac timoratis, qui ei familiaritate juncti fuerunt, informationibus, satis firmitér, et diligentér receptis.

34. Deinde medio sæculo decimo septimo ab alia gravissima peste Corduba vapulavit, et antiquarum miserationum Domini per Sanctos suos memor, ab ea mirabiliter liberata, tota se convertit in gratiarum actiones tantis benefactoribus, præsertim Sancto Custodi Raphaë-

li, cujus monitu de Divina pietate per Sanctos suos prophetice loquentis, eorum invocationem direxit. Videns sane Divinam, ac miram clementiam, adimpletumque propheticum sermonem Sancti Custodis, præcipuum suæ gratitudinis, et piæ de sua Custodia certitudinis Corduba addidit testimonium, impetrando à Sanctissimo Leone X. P. M. ut die 7 Maii, in qua ipse Sanctus Raphaël de sua in nos Custodia certos fecit, officium sub ritu duplici majori festum ipsius Angeli celebrari indulgeret: quod ita factum est, et magnificentissime hæc dies celebratur totius Populi lætitia: cujus Decretum datum anno 1651, de Custodia Sancti Raphaëlis, et suarum apparitionum approbatione, auctoritate Apostolica firmante (licet implicite, ac tacite) nos omnes certos reddit. Et ne nimis late progrediar, alia plurima omitto exponenda, quæ usque nunc per sæcula præterita omnibus nota facta sunt, beneficia Divina per intercessionem Sanctorum, visibilitè et indubitanter Cordubensibus communicata, de quibus fidem faciunt quot quot vivunt, et ab illo tempore vixerunt, et monumentis firmissimis posteritati reliquerunt.

35. Ab illo ergo tempore usque in præsen-

sentem diem magis ac magis aucta est in Sanctum Custodem devotio , imaginibus innumeris Custodiam ejus exprimentibus , ita ut non solum Cordubenses , sed etiam exteri de ejus in Cordubam Custodia persuassi sint sine hæsitacione , et in omnes Hispaniæ Civitates devotio, cultus , ac patrociniū omnibus tam sapientibus quam insipientibus , tam nobilibus , quam ignobilibus extensa maneat.

36. Ego veró , ut non solum nostra Hispania , sed etiam exteræ Nationes de tan singulari, Divinoque beneficio notitiam capere possint, textum Revelationum , é Hispano in Latinum sermonem vertere nissus sum , ut Deum laudent in omnibus. Sed ut textus non nudus , sed criticis , et historialibus annotationibus ad perfectam intelligentiam eorum omnium , quæ facta sunt , et de quibus Revelationes loquuntur appareat , cum eo has ad calcem possitas Annotationes , et cum Prolusione ista exhibere in publicum decrevi , cum debita , et humillima amantissimæ Sacræ Romanæ Ecclesiæ Decretis submissione.

Apographum Revelationum, quas á Sancto Raphaële Archangelo accepit V. Andreas de las Roelas, presbyter Cordubensis, ex Archetypo propria manu, et juramento subscripto, quod in tablino Ecclesiæ S. Petri Cordubensis custoditur, in latinum sermonem ex hispano fidelitèr, ac solicitè ad litteram versum.

Copia de las Revelaciones de San Rafael Arcangel, hechas al Venerable Andres de las Roelas, Presbitero de Cordoba, sacada del original firmado y jurado por el mismo, el qual se guarda en el Archivo de la Iglesia de San Pedro de Cordoba escrito en lengua Española.

Ego Andreas de las Roelas (1) Presbyter, (2) Cordubæ natus, et in præsentí ejusdem Civitatis incola (3)

Yo Andres de las Roelas, Presbitero, natural de Cordoba, y al presente vecino de ella á la Collacion de

(1) De vita, morumque pietate Andræ facta est juridica inquisitio ab Ordinario Cordubensi, testimonio piorum, sapientumque Virorum, quibus ipse in familiaritatem conjunctus, et notus satis erat, qui integritatem, honestatem, sanctitatemque ejus juramento testati sunt. (*Vide Prol. N. 33.*)

(2) Presbyteris Deus loqui iussus est, et per eos consuli voluit. Ita quidquid agendum sit per Eleazarum Sacerdotem voluit consuli: (Num. 27. v. 21.) Ita Apostolus Sacerdotes appellat *Ministros et Dispensatores mysteriorum Dei*. (1. ad Cor. 4. v. 1. videatur Gerson de divers. Revel. part. 2.)

(3) Ubi nunc Ecclesia S. Raphaëlis ab illis temporibus in domo Andræ erecta. (*Vide Prolus. N. 32.*)

in territorio Paræciæ Sancti Laurentii, annum circiter quinquagessimum secundum agens, (4) in gravissimum, prolixumque valde morbum incidi, circa finem anni præsentis millessimi quingentessimi septuagessimi septimi mense Octobri: in quo statu, post sanguinis missiones per quatuordecim vices repetitas, et alia plurima medicamenta, quæ Medici humanis viribus potuerunt, et scierunt, afferre mihi in remedium, certior apud omnes mors mea erat, quam spes aliqua salutis.

Cum autem Domino misericorditèr, et secundum bonitatem suam operante, duo Pedagogi (5) quibus successivè in infantia mea ad

de San Lorenzo, siendo de edad de cincuenta y dos años poco mas ó menos, cai en una gravissima, y muy prolixa enfermedad al fin del año pasado de mil quinientos setenta y siete por el mes de Octubre, de la qual despues de catorce sangrias, y todas las demas diligencias, que humanamente los Medicos pudieron y supieron hacer, por mas cierta se tenia mi muerte, que la esperanza de mi vida.

Y como por la bondad y misericordia de Nuestro Señor dos Ayos, que sucesivamente tube en mis niñeces, acostumbrasen llevarme

(4) Ætas consistens satis apta, ut Deus secreta revelet; nam decrepita et juvenilis timenda (Ira Gerson, et Amort reg. 2. et 3. ex Gravina.)

(5) Præparare solet Deus, quos ad aliquem suæ Providentiæ finem destinavit. Clementia præparat vitam. (Prover. 11. v. 19.)

eruditionem, et custodiam traditus sum, ducere me pluriés soliti essent in circuitu Ecclesiæ S. Petri hujus Civitatis, et prætereunti mihi illdc, suaderent, docerentque, ut orationem fundere circa radices turris prædictæ Ecclesiæ, dicentes, ibi sepultos esse quosdam Martyres (6) quos propriis nominibus vocabant, quibus nunc inventi sunt (7) Præterea, cum etiam per id tempus in lectione me exercerem cujusdam libri hispano sermone conscripti, cujus Auctor esse dicebatur Magister Herrera, (8) quem mihi donavit Patruus me muchas veces por la Iglesia del Señor San Pedro de esta Ciudad, y quando pasaba por alli me avisasen y mandasen, hiciese oracion hacia la parte de la torre, diciendome los dichos mis Ayos, que alli estaban sepultados ciertos Martires que nombraban por los mismos nombres, que agora se han descubierto: Y demas de esto, por este mismo tiempo yo me exercitase en leer un libro de Romance, que decian del Maestro Herrera, el qual me dió un tio mio Frayle Benito, enquadernado en tablas como de

(6) Traditione accepta de hac re, notitia pervenit usque ad tempora inventionis, licet confussa, et non omnibus circumstantiis ornata. (*Vide Prolus. N. 23.*)

(7) Scilicet Fausti, Januarii, Martialis, Zoyli, et Aciscli, et aliorum quorum nomina traditione post Cordubæ á Maurorum potestate restaurationem Christiani acceperunt. (*Vide Prolus. N. 22. et 23.*)

(8) In historia Patria veré versatus. De hoc tractatu loquitur Martinus de Roa in Flore Sanctorum Cordubensium, et jam suo tempore sæcluo 17. non inveniebatur. In illo quod traditione constabat, scriptis suis mandavit. Ita notitiam ipse Sapientissimus Roa á suis majoribus accepit.

meus quidam Ordinis S. Benedicti Monachus, tabellis compactum, manum volumine exequantem, et charta Etrusca exaratum, qui prolixè nimis (inter alia multa) de hoc Sanctorum Martyrum sepulchro agebat, assignans locum in prædicta S. Petri Ecclesia in quo jacebat occultum, et nominans Episcopum, qui in illa tempestate Sedem tenebat: Numerans etiam, et nomina exprimens Sanctorum omnium Martyrum, qui ibi manebant sepulti, et prodiens deniquè causam, qua coacti Christiani, occultè sepelierunt eos illa maxima profunditate in Ecclesia Cathedrali, quo honore tunc temporis prædictum templum gaudebat, et alia multa, quæ justè sciri, desiderio esse poterant: (9) Re-

uatro dedos ó una mano de volumen, y el papel Toscano, el qual libro trataba muy en particular (entre otras cosas muchas) de este sepulcro de los Santos Martires de San Pedro, y del lugar y parte donde estaba dentro de la dicha Iglesia, y en tiempo de que Obispo se hizo: Y del numero de los Santos y Santas Martires, que alli estaban sepultados, y los nombres de ellos, y la causa y necesidad que obligó, y forzó á los Fieles á hacer aquel deposito y recogimiento con tal profundidad y hondura, y en la Iglesia Cathedral, que entonces era la dicha, y otras menudencias y particularidades, que se podian con mucha razon desear saber: habia con la nueva In-

(9) Anni Dom. 1575. inventæ sunt Reliquiæ Sanctorum, ut in Prolusione dictum est: et post duos transactos annos, scilicet 1577. in morbum Andreas incidit.

centi ergo Inventione Sepulchri, et ossium horum Sanctorum Martyrum renovatus erat in me ille perantiquus amor, et singularis devotio circa prædictos Martyres, qua ab infantia mea eruditus, et nutritus sum; pro certo habens, illos esse, quos Deus gratis, et præter omnium spem, nobis retexerat, neque aliud esse, posse indubitanter tenebam, nisi prædictum thæsurum inventum.

Hac ergo certitudine et firma fide ibi eos in conspectu esse, dum in gravissima jam memorata necessitate salutis, magnoque vitæ discrimine versarer, attentè que mecum revolvens multas et graves miseras et paupertatem, tam intra, quam extra domum meam, quibus ego subveniebam (10) (ita

Invencion del Sepulcro y huesos de estos Santos Martires refrescadose en mi este afecto y particular devocion, y refinadome mas en ella acerca de los dichos Santos con que me criaron é instruyeron, y tenia por muy cierto, que ellos eran los que alli nuestro Sr. tan graciosamente y fuera de toda esperanza nos habia descubierto, y que en ninguna manera podian ser otra cosa que el tesoro que tengo dicho.

Y en esta certidumbre y entera fé de que alli estaban, viendome en la necesidad de salud y peligro grande ya dicho, y considerando las muchas necesidades y pobreza dentro y fuera de mi Casa, á quien yo acudia y remediaba (por ser nuestro Señor servido de hacerme es-

(10) Eleemosyna á morte liberat, et ipsa est quæ purgat peccata, et facit invenire misericordiam et vitam æternam. Ita S. Raphaël ad Tobiam 12. v. 9.

enim voluit Deus mecum facere, misericorditer operans: et plane confiteor hoc donum suum esse, singularemque erga me pietatem) enixè ac humiliter quotidie orabam (11) per longum tempus infirmitatis meæ (quæ ad vespere usque Dominicæ Resurrectionis prolongata est decurrentis anni septuagesimi octavi) Sanctos Martyres , prædictos , ut Deum intercessione sua placarent pro salute mea , quatenus possem, Deo fautore , tantorum miseris auxiliari: (12) Rebus sic stantibus , veluti vocem

esta merced , que asi la conozco por don y misericordia suya) rogaba y suplicaba cada dia en este tiempo largo de mi enfermedad (que duró hasta vispera de Pasqua Florida de este año de setenta y ocho) á los dichos Santos Martires fuesen intercesores á Dios Nuestro Señor , me diese salud, para que con ella y su favor pudiese yo remediar necesidades de tantos : Y por cinco veces en distintas y diferentes noches , sin ver persona ni vision alguna, pareció que me decian sal-

te

(11) Sanctos orare catholicum dogma tunc temporis in Germania ab Hæreticis impugnatum. Urgebat enim necessitas ad firmandam fidem hujus dogmatis contra tunc grassantem hæresim. Ita Deus Ecclesiæ suæ providere piissimè voluit.

(12) Fecit , et oravit , ut a Deo ordinatum est : *Fili in tua infirmitate ne despicias te ipsum , sed ora Dominum et ipse curabit te (Ecclesi. 38 v. 9.)* E contra verò Asa Rex mortus est , *quia in infirmitate sua non quæsiuit Dominum , sed magis in Medicorum arte confissus est. (2 Paralip. 16. v. 12.)* Ezechias aliter oratione salutem á Deo obtinuit (4 Reg. 20. v. 5.) Salus enim corporis , licet bonum sit temporale , cum Dei beneficium sit , eam á Deo impetrare , orando debemus. Petimus enim bona temporalia (ait S. Augustinus Serm. 2 de Sanctis) *non uti bona nostra sed uti necessitates.*

quamdam quinquies (13) per
totidem noctes (14) repetitam
videbar audire, nemine vis-
so, (15) dicentem mihi (16)
egredere in campum, et sa-
lutem obtinebis.

Postea veró, et á ves-
peré prædicti diei ante Do-
minicam Resurrectionis, plu-
res mihi acciderunt, diebus
interpositis, et continuis,
quædam visiones, quas se-
curitati, et exonerationi
conscientiæ meæ consulens,
et ut alia incommoda caverem,
viris piis, ac doctis secre-

te al campo y tendrás sa-
lud.

Despues de esto, y des-
de la dicha vispera de Pas-
qua de Flores me sucedie-
ron muchas veces en dias
interpolados, y continuos
visiones, las quales para
descargo de mi conciencia,
secretamente comuniqué
con personas doctas, y de
buena conciencia: y tam-
bien

F

(13) Quinquies repetita vox, sicut quinquies Moysi imperatum
est, Populum ab Ægipto ab illo educi. *In Scripturis Sanctis*, ait
Casiódorus, (*dedivi. lect. 6. 16.*) *nimietas non arguitur, sed impor-*
tunitas crebra laudatur.

(14) Nocte factæ fuerunt revelationes Lot, Abimelech, Moysi,
Josué, Gedeoni, Balaan, Samueli, Sonsoni, Nathan, et Sanctis-
simo Josepho. Ita admonet D. Greg. (*Decal. 4.*)

(15) Imaginaria tantum apparitio, in qua solum auditorium
nervum immutatur sine ulla sensuum exteriorum motione. Hæc
Divina sané probatur eventu, et sequentibus: de quibus infra.
Licet enim á Demone, vel á proprio spiritu hanc fieri posse non
dubitamus, á bono Angelo factam, eventus comprobavit miracu-
losus, ut ex Abulensis doctrina didicimus (*in Deuteron. 18.*) Amort
etiam (*regul. 6 ex Castaldo deducta*) nos docet, revelationem du-
biam, alia non dubia confirmatam, certam fieri.

(16) Vox satis similis illi, quam Ezechiel audivit: *surgens egre-*
dere in campum, et ibi loquar tecum. Et surgens egressus sum in
campum :: et ecce ibi gloria Domini stabat (cap. 3. v. 22.) In cam-
pum ergo Roelas egressus, vidit gloriam et majestatem Dñi.

tó communicavi (17) timens, ne ob mea demerita, Sata-næ illusiones esse possent; me equidém omni bono intímé agnosco, ac fidelitér fateor indignum. Has ergo visiones nunc referam, pro ut Deus memoriæ meæ offerat, et earum circumstantias diligenter recitabo, modo et ordine, quo Deus me recordari voluerit. In Deo enim spem meam fidentér constituo, me relaturum omnia, ut mihi evenerunt.

Primum ergo, cum Sab-bato Sancto proximé elapso (18) de domo mea exire us-que ad aliquam proximam

bien para evitar otros inconvenientes, temiendo por mis demeritos no fuesen ilusiones del Demonio, y por los mismos demeritos, y muchas faltas mías, hallandome y conociendome por indigno de todo bien; las quales visiones diré aqui, como á la memoria Dios ofreciere, y las particularidades de ellas por el orden y como fuere el mismo Señor servido de melas acordar. Confio en él, lo referiré á la letra como me ha pasado.

Primeramente, como el Sabado Santo próximo pasado me esforzase á salir de casa hasta una Iglesia cerca,

(17) Spiritus timoris spiritus Domini est: timor humilitatis germen. *Decipi non potest* (ait Chrysologus serm. 29) *qui non est facilis auditus*. Ubi humilitas non invenitur, suspecta debet esse apparitio, ut sapiens advertit Amort (Reg. 17. ex Gravina.)

(18) Anno 1578 (scilicet) quarto ante Gregorianam Correctionem, Cyclo docennnonovennali, quem Aureum numerum vocant, et littera Dominicali ad festorum movillum asignationem Ecclesia utebatur. Annus ergo prædictus, vi hujus regulæ Aureo numero 2 et Littera Dominicali E regebatur. Ex quibus deducitur Pascha Resurrectionis Dominicæ die 30 Martii incidisse,

Ecclesiam conarer, vel ad Sancti Laurentii templum, vel ad Ædem Sanctæ Mariæ de Gratia, quæ Portæ Civitatis de Placencia adheret, invecilitate magna oppressus præsertim in tibiis (19) mira duritiæ, et inflatione abdominis, ausus sum paulatim exire in campum, recreationis gratia per prædictam Portam de Placencia, carpens viam, quæ ducit ad Torrentem, qui dicitur del Camello (20) circa Oliveta ibi proxima, quæ viæ publicæ adjacent: ibi ergo in vallo sedi, magnoperé lassatus, et tam fera siti, oreque aridissimo vexatus, ut ultró vas aquæ amarem quovis prætio, si,

ca, ó á S. Lorenzo, ó á Nuestra Señora de Gracia que es en la Puerta Placencia con gran flaqueza, y en las piernas mayor, y el vientre hinchado y durísimo, atrebime y salí poco á poco al campo por alegrarme por aquella parte que llaman el Arroyo del Camello hasta unos Olivares alli junto, y cabe al camino, á donde me asenté en un Valladar muy cansado y tan sediento y seca la boca, que comprara yo bien cara una jarra de agua, si hubiera quien me la diera: Y sin acordarme ni aun por imaginacion de lo que me pareció oír en mi cama:
sal

(19) *Andrææ morbus, ut á peritissimo in Arte Médica, Sapientique Patre meo in suo Opere, Palestra Sacra, describitur, febrem quamdam acutam ex mesenterio inflammatoriam, vel accesionalem continuam in principio, ex signis ab eo allatis conjecturare licet. Postea veró in alium immedicabilem morbum, hydropem scilicet tympanitidem vel schirrosam, ventris inferioris viscerum tumefactione transivit. Hæc omnia ex descriptione satis nota evidentér demonstrant, morbum vel plané insanabilem, vel saltem longo tempore exquisita curatione tractatum, auferri posse.*

(20) *Locus iste satis notus á Civibus Cordubensibus, describitur in prælaudato opere Patris mei Palestra Sacra, die 7. Maii.*

qui venderet, adesset. Hoc autem tempore minimé in memoriam meam subierat, quod in lecto meo videbar audisse; scilicet, egredere in campum, et salutem obtinebis. (21)

In hoc statu pervenit ad me odor quidam suavissimus, veluti emanans de Cælo (22) et simul auscultavi sonitus gressuum Equorum, qui post tergum meum ab Urbe veniebant. Tunc caput meum converti, et ecce quinque fubenes Equites ornatissimos, elegantique pulcritudine præditos, thoracibus albis vestitos, et calceamentis, similiter albis, aspexi: thoraces erant rasi serici, calceamenta veró ex serico vil-

sal al campo y tendrás salud.

Y en esta sazón llegó á mi un olor suavísimo como del Cielo, y oigo juntamente pasos de Caballos, que venian á mis espaldas de acia la Ciudad. Volví la cara, vide cinco Caballeros muy apuestos y hermosísimos, vestidos de jubones blancos y calzas del mismo color, al tiempo los jubones de raso y las calzas de terciopelo, y unos coletos bayos, y herrueruelos de grana y sombreros en sus ca-

(21) Non enim visionem aliquam expectabat. De Abrahamo ait Paul. (ad Hebr. 11. v. 8.) Obedivit in locum exire: nesciens quo iret. Div. Bonav. (de profec. reliq. lib. 2. c. 76.) Magna Sta. Ther. (Mans. 6. c. 9.) et Amort (reg. 20 ex Gravina) incompetum declarant, visiones prætensas, aut desideratas, omninó rejiciendas.

(22) Odor bonus, boni Spiritus index, ut vulgaris Misticorum sententia est, ex sacris litteris deducta, præcipuè in Canticis et Ecclesiastico variis in locis. Licet enim bonus odor etiam á Diabolo inferri possit; malus tamen odor é Cælo non descendit.

loso, et super hanc vestem
thoracea alia pellicea badia,
lacernas coccineas porta-
bant, et in capitibus suis
galeros: nullus autem servus
sequebatur eos; colores verò
equeorum non animadverti.
(23)

*Appropinquantibus ergo
illis, urbanitatis causa é
loco ubi sedebam asurrexi:
cumque ad me pervenissent,
gressus stiterunt, et qui mi-
hi propinquior erat, statim
salutavit me dicens: Deo
gratias (24) cui respondi:*

cabezas: no llebaban otra
compañia ni criados: el co-
lor de los Caballos no noté.

Levanteme á ellos, por
buen comedimiento, para-
ron á par de mi, y el uno
de ellos, que estaba mas á
mi mano, como llegó, salu-
dóme diciendo *Deo gratias*,
y le respondí: *por siempre*,
y el mismo me dixo: Por
vues-

(23) Vissio hæc corporea visibilis equitatus, ad manifes-
tandam gloriam et majestatem Civium triumphantis Jerusalem, fac-
ta esse videtur. Comprobatur sané pluribus simili modo factis, in
Scriptura notis. Zacharias de quadam vissione ait: *Ecce vir ascen-
dens super equum rufum:: et post eum equi rufi varii et albi* (cap. 1.
v. 8.) In lib. 2. Mach. (cap. 11. v. 8.) dicitur: *Cumque paritér,
prompto animo procederent Jerosolimis, apparuit præcedens Eques.*
Et in lib. 2. Mac. c. 3. v. 25. *Apparuit enim illis quidam equus, ter-
ribilem habens Sessorem, optimis oprimentis adornatus.* Sed visio
magis nostræ conformis ex eodem libro (cap. 10. v. 29.) constat.
Sed cum vehemens (ait) *pugna esset apparuerunt adversariis de calo*
virí quinque in equis frenis aureis decori. Omnia hæc ad demons-
trandam Dei majestatem fiunt, nam (ut sapientér Abulensis Episco-
pus notavit) Eliam curru igneo in Cælum transferri necessarium
non esset, nisi ut magis gloriosum ascensum suum Deus faceret. Ita
etiam pulchritudo, et formositas Cælestium Civium gloriam ex-
primunt.

(24) Boni spiritus salutationem humano modo, dum apparent

in æternum. *Postea idem sic* vuestra vida Señor pues sois
prosequitur: Utinam vivas Sacerdote vais al Prelado,
Domine mi; rogo te, ut po- ó á quien está en su lugar,
te Sacerdotio fungentem (25) y le digáis que aquel Sepul-
ut Episcopum, vel eum, qui cro que se halló en San Pe-
loco, ejus præest, adeas, dro y huesos de Santos,
 (26) *dicasque illi, magna in* que los tengan en mucha ve-
veneratione haberi debere neracion: porque vendrán
 (27) *sepulchrum illud, ossa-* á esta Ciudad muchos tra-
 ba-

præmittunt. Ita Angeli, apud Joannem (*Apoc. 6.*) dicebant ad invicem: *Salus Deo nostro.* Ita Angelus Pastoribus apparens dixit: *Gloria in altissimis Deo.* Dominus etiam post Resurrectionem Discipulis apparens salutavit dicens: *Pax vobis*, ut idem Dñus. in vita sua Apostolos docuit, facere.

(25) Non vult Deus, ut locutiones suæ aliter effectum sortiantur, nisi per manus Pastorum et Prælatorum, quos Ecclesiæ suæ præesse dedit. Si aliter fit, suspecta debet esse omnis revelatio. Omnia enim quæ ad fidem, vel ad mores pertinent, ordine hierarchico, Ecclesiæ suæ relicto, nobis proponenda sunt.

— (26) Sedes Cordubensis vacabat tunc temporis, é vita ablato Domino Fre. Bernardo de Fresneda, quod accidit anno præcedenti 1577. ut ex tabulis Cordubensis Ecclesiæ constat. Successit in Sede Episcopali D. Fr. Martinus á Corduba mense Junio anni de quo agimus 1578.

(27) Quando felix facta fuit harum reliquiarum inventio auditis Viris piis ac doctis, et in historia versatis (interquos unus promille sat est Ambrosius, scilicet de Morales) approbavit eas D. Fr. Bernardus de Fresneda, Episcopus Cordubensis. Sed cum oborta essent quædam dissidia, ac dubia circa earum identitatem, Concilii Tridentini decreto (*ses. 25. cap. de invoc. Sanct.*) obtemperans Episcopus, in Concilium Provinciale causam hanc attulit, quod tunc temporis Toleti Congregatum erat: quod, auditis, et serio examinatis omnibus, quæ de his acta fuerunt, Decreto suo statuit, eas veras, ac legitimas Sanctorum Martyrum reliquias esse, et ex tenore Decreti supradicti Concilii Tridentini Sanctissimus D. Gregorius P. M. XIII. consultus, eas approbavit, et de earum inventione festivitatem instituit. Dum ergo de his obortis dubiis maxime concertaretur, piissimus Deus omnia sedare intendens, hac, et

que Sanctorum, quæ in Æde S. Petri inventa sunt: Fiet enim, ut in Urbem hanc veniant labores plurimi, ac morbi lethales, et per hæc ossa ab his calamitatibus liberi omnes evadent. (28)

Tunc temporis cum fixé suassus essem, illos Equites Aulicos esse, vel saltim Yo pensando en mí, que serian algunos Cortesanos ó Genoveses, que venian de

aliis sequentibus revelationibus animos pios in veritate firmare studuit. Finis ergo harum revelationum talis est: Pius sané, et Sanctus, Ecclesiæ Romanæ doctrinæ conformis. Quod á Demonibus fieri non potest, præsertim illis temporibus in quibus Hæretici, Gallias, et Germaniam infestantes, corpora Sanctorum Irenei, Hilarii, Martini, Gratiani, Francisci de Paula, et aliorum igne tradebant. Undé factum est, ut Deus suorum memor, fidem Catholicam signis mirabilibus confirmaret. Quæ omnia consonant Reg. 7. 9. 19. et 30 Sapientis Critici Eusebii Amort. (*Vide prolus. N. 27.*)

(28) Hic propheticus sermo miris, variisque modis, ac temporibus per duo subsequencia sæcula omnibus generationibus manifesté fuit adimpletus. Grasante enim peste anno D. 1602. Reliquiæ istæ generali invocatione, ac Litanía per vicos, et plateas Civitatis die 7. Julii adductæ fuerunt effectum sané miraculoso, omnibus noto, ab illa die peste cesante, ut oculatus testis, ac pius P. Martinus de Roa scripsit. Quo tempore (mortuo jam V. Andrea de las Roelas) Ordinarius Cordubensis has approbavit revelationes (*Vide Prolus. NN. 33. et 34.*) Anno etiam 1650. alia immanis pestis Cordubam depopulabat, et Sanctorum Martyrum osibus publicé per Civitatem simili modo deductis, miraculosé extincta fuit. Qua occasione á SSmo. D. N. Leon X. P. M. officium de Sancto Angele Raphaële recitari die 7. Maii concessum fuit: in quo de nostra Custodia dignatus est revelare, et nos certos facere. (*Vide Prolus. N. 34.*) Licet enim sola, et simplex adimpletio alicujus prophetiæ eam certam non probet, ut sapienter monet Amort (*Reg. 1. ex Scrip.*) nihilominus ipsa adimpletio doctrinæ sanæ non disonans, argumentum fit insuperabile.

Genuenses (29) qui ad emendas lanas venissent, et adhuc in itinere positi, sepulchrum vidissent, alius ex sociis illis, et mihi dixit: quam magnus mons hic erat quando fui comprehensus! (30) Hoc ergo dicto, incedere cæperunt; ast ego nihil aliud potui, nec inveni loqui, præter illud primum verbum: in æternum. (31) Cæterum cum audiivi illum loquentem de monte et de carceribus, intra me dixi: jocator hic esse videtur. (32) Et inclinato aliquantulum capite, omnia prædicta recogitans, brevissima interposita mora, ulterius, ad

de recibir lanas, y de camino venian de ver el Sepulcro; otro de sus Compañeros dixo á los demas y á mi; *que grande montaña era esta por aqui quando á mi me prendieron!* Y dicho esto comenzaron á caminar, sin yo acertar á decir, ni á responder otra palabra mas del *para siempre*, que primero dixe: y como le oí decir de montaña y prisiones dixe entre mi: algun chocarrero debe de ser este. Y abajé un poquito mi cabeza, considerando lo dicho, y volviendo de presto á alzarla para verlos, ninguno de ellos pareció, con ha-

(29) Longé ab ejus mente aderat Revelationis suspitio, nec eam desiderabat: quod videtur esse conforme Reg. 7. (*apud Amos ex Sanct. Patrib.*) ex D. Augustino deductæ.

(30) Ista locutio necessaria fuit ad denotandum eos esse Martyres. Quod autem verum esse, ex Aulo Hircio (de bello Hispano) clarissimè constat.

(31) Cælestes visiones animum rapiunt, ita ut loqui non liceat. Moyses ad Deum ait: *ex quo locutus es ad Servum tuum, impedioris, et tardioris linguæ sum.* (Exod. 4. v. 10.) Muto facto Zacharia, cognoverunt quód visionem vidisset. (Luc. 1. v.)

(32) Prudens judicium, quód visiones eas esse, longé abesset.

*videndos eos , oculos levavi ,
et stupui , animadvertens ,
nullum eorum apparere (33)
licet á loco ubi sedebam , longé
latéque via pateret usque
ad vallem , ad quam descen-
sum fit , ubi fluit torrens , qui
de Pedroche vocatur. Statim
immemor omnino invectilita-
tis , et infirmitatis meæ ,
velocitér cucurri , credens
forsitám , me illos ulterius
videre posse ; (34) cæterum
omnia frustranea fuere. De
illis etiam interrogavi , præ-
dicta signa exhibens , quos-
dam lignatores , qui per
eamdem viam in Civitatem
veniebant , qui dixerunt ,
neminem ex eis per illam
viam gressum facere. Ad
locum ubi prius sedi , et me-*

haber buen trecho de cami-
no llano desde el lugar don-
de yo estaba hasta la caña-
da , que descende al arroyo
de Pedroche. Luego en con-
tinente , sin acordarme de
mi poca salud , y fuerzas ,
dí una carrera para ver , si
por ventura los podia alcan-
zar , y nada me valió. Pre-
gunté por ellos con las
señas dichas á unos Le-
ñadores , que venian por
el mismo camino , que ellos
llevaban , y dixeron , que
no iba tal gente por alli.
Volvime al lugar donde me
hallaron y hablaron , á vus-
car y mirar las huellas de
los Caballos , sospechando-
me ya otra cosa , y revol-
viendo en mi consideracion

G

to-

(33) Deus utilia solum docet , et facit. Dum ergo finis apparitionis adimpletus est , evanuit ab oculis. Quod abundantissimé ex Sacra Scriptura pluribus locis patet. E contra veró , si adimpleto fine , visio mansisset , falsitatis suspicionem induceret.

(34) Dei motionis proprium semper fuit , mentem talitér arripere , ut de nobis ipsis nihil cogitare possimus. Admiratione enim Andreas motus , sui immemor , veluti raptus , cursum dedit , nesciens se ab infirmitate liberum esse.

cum loquuti sunt, iterum redii, disquirens, et perquirens vestigia equorum, jam suspicatus, aliud esse quod vidi, attentéque volvens, ac revolvens in mente omnia, quæ præterita sunt, nullumque vestigium apparuit.

Postea veró attenté mecum recogitans de statu prædicti morbi, et invectilitatis meæ, inveni os meum non solum sine siccitate, sed etiam humiditate laxatum: sentio invectilitatem, debilitatemque tibiæ omnino disparuisse, ventremque meum duritie, et tumore esse liberum. Gratias ago Deo, et demúm admiratione plenus, sunitate perfecta gaudens, in domum meam redeo: (35)

todo lo que habia pasado mas de veras, y no pareció huella alguna.

Despues de esto vuelvo á mirar en mi la disposicion mia, y poca salud ya contada, y siento mi boca sin sed y jugosa, mi cansancio y sentimiento de piernas y flaqueza desaparecidos, y mi vientre desendurecido y deshinchado. Doy gracias á Dios, y finalmente admirando vuelvo sano y bueno á mi Casa, como fué manifestado á todos; aunque no sabian la causa de mi salud.

Y

(35) Videtur miraculum rigorosé, et stricté tale, valdé stupendum, et innegabile. Hydrops enim tympanitis (qualis, ut diximus, ex signis ab Andrea allatis, conjecturari licet) insanabilis morbus est, omnium Medicorum testimonio, præcedentium sæculorum experientia comprobatus. Et magis de hac re certos nos facit, si (ut Sapiens, Pater meus advertit) attenté inspiciamus ætatem Andræ supra quinquagessimum annum, morbumque præcedentem acutissimum esse, quem in Chronicum postea declinantem, et per

ut omnibus notum fuit ; licet nullus salutis meæ causam scire potuerit. (36) *Mihi au-* Y yo determiné callar el negocio hasta que viniese el nuevo Prelado que esperaba-

sex menses durantem , tonum , et elaterem destruentem , insanabilem esse , non licet ambigere . Sed licet aliquo miro inusitatoque naturæ more , curationem hic morbus admittat , hoc sanè longo tempore , magnisque laboribus paulatim , et per longos intervallos fieri necesse est . Sed cum videmus Ven. Andreæ , non paulatim , sed in instanti , non imperfectè , sed perfecta valetudine in eo instanti gaudere : non reliquias morbum reliquisse : non valetudine necesse habuisse : morbumque non evauatione aliqua sensibili defecisse : non applicatione alicujus medicaminis : non crisi factam esse salutem : nonque recidivam passum esse ; hanc sanitatem planè miraculosam esse videtur , et absque omni dubio confiteri nobis necesse est , attentis prudentissimis , ac sapientissimis regulis , quas in hac re nobis reliquit SSmus. D. N. Benedictus XIV. Hoc sanè miraculum simile omninò est illi , quod Christus Dñs. operari dignatus est hydropè homini laboranti , ut ex Lucæ (14. v. 2.) constat . His ergo ritè , indubitanter suppositis , has revelationes Divinas planè esse , convincimur . Deus enim mendatii auctor esse non potest : miraculum à solo illo potest fieri : hoc sapiissimè factum est in signum veritatis , ut ex doctrina Ecclesiæ , et Sanctorum Patrum evincitur . Si ergo Deus operatus est illud in veritatis revelationum confirmationem , nobis non est fas dubitare . Sic enim ipse Dominus ac Magister noster Jesus dicebat : *Si non facio opera Patris mei* (idest opera omnipotentiae , qualia sunt miracula) *nollite credere.* (Joan. 10. v. 37.) et alibi : *Si opera non fecissem in eis , quæ nemo alius fecit , peccatum non haberent :* (Joan. 15. v. 24.) Et deniquè : *ipsa opera testimonium perhibent de me.* (Joan. 5. v. 36.)

(36) Omnibus repentina salus Andreæ patuit : eum ferè in umbra mortis jacentem , videbant , et repentino eventu in sanitatem perfectam restitutum ; sed præcipuè viri pii , ac docti , qui in familiaritatem cum eo juncti erant . Hi verò postea juramento coram Ordinario de his testimonium dederunt : Inter quos præcipuè Venerabilis Joannes del Pino , qui sua manu has Revelationes exaravit : item Ven. Petrus Rodriguez Rector Parochialis Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Magdalene . His omnibus nota fuit repentina sanatio , et non est fas dubitare . Mathæi Evangelium inter ipsos Judeos , paulo tempore transacto , hebraica lingua publicatum est , nemine contradicente : argumentum sanè invincibile veritatum , quibus Historia illa sacra constat . Sic factum est (salva veneratione) his , de quibus agimus .

tem in animo fuit , hanc rem secreto custodire (37) usque dum veniret Episcopus , quem novit̃er in Sede Cordubensi sessurum sperabamus , multumque intra me temporis occulta mansit. Omnia hæc acciderunt in parte vespertina diei Sabbati Sancti, vigesima nona Martii prædicti anni.

Postea veró feria quarta vigesima tertia die Aprilis, post mediam noctem ante diem S. Marci, incipiente jam feria quinta (38) postquam Matutinum recitare finivi (39) (hac enim hora in usu mihi est solvere per viginti septem et ampliús annos)

ramos , y lo guardé muchos dias secreto en mi pecho. Pasó todo esto asi el Sabado Santo en la tarde veinte y nueve del mes de Marzo del año dicho.

Despues el Miercoles en la noche antes de San Marcos á los veinte y tres de Abril ya despues de media noche , habiendo acabado de rezar mis Maytines , que ha mas de veinte y siete años que tengo costumbre de rezarlos á la media noche

(37) Secreta divina pandere , levitas animi est. Servus Dei , silentium de suis miraculis imponere , decrevit. Divus Thomas á Villanova monet , ut si quandoque Cœlestis cujuspiam visionis secreta panduntur , non eam palam efferamus , sed cum Propheta dicamus: *secretum meum mihi* (Serm. de Transfig.)

(38) Nocte media , quæ intercedit inter feriam quartam et quintam.

(39) Universa lex et Prophetæ nobis testimonium præbent, Deum loqui solum post sacrum orationis exercitium. Zacharias Sacerdos , Divinis intentus , Angelum vidit. Postquam Judæi hymnis et canticis Deum laudare solebant , spiritum Domini eis immittebatur ad prophetandum , ut notat Nicolaus de Lira (*in Paral. c. 5.*)

(40) *dum jam in lecto meo acquiescerem, circa caput ipsius auscultavi quemdam risum, alto sono edentem* (41) *et vocem alteram interrogantem* ; Cur rides ? *et respondabat illi primus, dicens* (42) *et cur non rideam de supplicatione publica, quæ ordinata est, animi affectionibus plena ?* Cras ergo, præsens temperies, quæ pluvia imminet, in serenitatem commutabitur, et per totam hanc lunationem non pluet amplius : (43) *Cæterum hac nocte nulla visio, aut persona mihi apparuit.*

che ya que era principio del Jueves vispera de San Marcos, estando ya acostado oigo á la cabecera de mi cama una risa alta, y otra voz que preguntaba ¿ de qué os reis ? Y respondiale el primero ¿ pues no me tengo de reir de una pro-
cesion tan apasionada como han ordenado, y vereis como mañana se alzan los nublados, y no llueve mas por toda esta Luna ? Pero no vide entonces persona ni vision alguna.

Lue-

Piissima, Sanctissima, ac toto corde dulcissima Mater nostra Virgo Maria Divinis intenta erat, dum de Verbi Divini in suis visceribus incarnatione nuntium accepit, ut omnium Catholicorum consensus fert.

(40) A tempore in quo Sacerdotio initiatus fuit. Hæc consuetudo palam exponit, ut rem istam suis etiam minimis circumstantiis ornatam, examini offerat. Hoc non leviter nos credibilia esse sua testimonia, probat. Auctoritatem Sermoni affert : ita Paulus plura quæ á Deo accepit, et in gloriam suam fecit, nobis ad eruditionem reliquit.

(41) Modo humano Spiritus, quando apparent, se manifestant, et operantur. Risus ergo iste in derisionem prolatus fuit, sicut Saræ. Ridere mos est, quod inutili conatu nos fieri videmus : Et talis fuit Litanía.

(42) Apparitio veré vocalis, auditus tympanum immutans tantum.

(43) Ita factum est, ut ex ipso revelationum originali codice

Postea hoc ipso die feria quinta mané dum in prædicta supplicatione generali, quæ in Monasterium Sanctorum Martyrum dirigebatur (44) incederem, Recto-

Luego este mismo día Jueves por la mañana yendo en esta misma Procesion que se hizo al Monasterio de los Santos Martyres, dixele al Rector de la Magda-

constat. In quadam ipsius marginali annotatione (ut postea constabit) pluviam dicitur, magno desiderio expectatam, contigisse die 4 Maii in parte vespertina. Hæc dies Novilunium erat, ut ex tabulis Astronomicis apparet, et demonstratur. Sané Breviarium antiquum Cordubense typis anno 1556 datum (quod in illo tempore inserviebat) in Canone quodam præliminari, lunationem Maii anno 1578. in diem 4 incidisse, docet. Chaves, Reportorii Auctor, qui tunc temporis floruit, in Tabulis Astronomicis Novilunium Maii prædicto die assignat hora 8 et 41 min. matutina. Ex quo deducitur in Aprilis lunatione, de qua loquebatur visio, non pluisse. Veritate apparitionis firmata, notare debemus hanc, veluti præambulum, et signum sequentium fuisse visionum. Deus enim signa quædam prævia præmittere solet, et sensibili aliquo eventu, animum ad credendum verbum suum, inducit. Doctrina satis Doctoribus nota, et in Scriptura mille exemplis confirmata. Licet enim in ea parum utilitatis adesse videatur, utilis certé ut signum est: sicut signum datum Pastoribus ad inveniendum puerum Jesum in Bethlehem recentér natum. Denique licet in aliqua vissione aliquid appareat, quod Dei Majestati indignum videatur, non despici debet: attendendum enim est, si moribus utilis est, et doctrinæ sanctæ non dissona. Doctrina, et monitio ista ex Amort in suis regulis est deducta.

(44) In Monasterium Sanctorum Martyrum Aciscii, et Victoræ, ubi antiquissimum eorum sepulchrum patet, et plures alii Martyres sepulti fuerunt. Ibi immemoriali consuetudine, quando necessitas aliqua publica urgebat, litanix fieri mos erat. Cum autem occasione inventionis Sanctorum in Ecclesia S. Petri demonstraretur, in prædicto Monasterio Reliquias Sanctorum non addesse (licet antiquitus ibi sepulti fuissent) facta fuit magna dissensio, aliquibus opinantibus, hanc litaniam in Ecclesiam S. Petri dirigi debuisse; alijs veró é contra, consuetudinem servari debere; hinc dicitur *Processio apassionata*, quod utique Deo displicet. Ex hoc deducitur, Deum in hac vissione, cultum Sanctorum firmare intendisse, quod

*ri Ecclesiæ Parochialis
Stæ. Mariæ Magdalene,
(45) qui mecum pari gressu
fortē congregiebatur, dixi:
sis mihi testis rogo: hodiē
serenum erit, et per totam
hanc lunationem non pluet
ampliūs. Interrogavit Rec-
tor causam prædictionis, et
dixi: promitte sigillo custo-
dire, quod tibi dixero. Tunc
omnia, quæ acciderunt mihi,
scilicet præterita nocte, et
Sabbato Sancto, retuli.*

*Sequentis septimanæ
post mediam noctem feriæ
tertiæ, incipiente jam feria
quarta, die ultimo mensis
Aprilis, postquam Matuti-
num recitavi, ut dictum est,
sonitum quemdam gressuum
exaudivi circa cubiculi mei*

dalena, que acaso iba á
par de mi: sed me testigo
como hoy se alzara el tem-
poral, y por toda esta luna
no lloverá mas. Respondió-
me ¿por qué? dixele en-
tonces: tenedme secreto y
deciroslo he, y contele to-
do lo que en las dos veces
dichas me habia pasado,
conviene á saber la noche
antes y el Sabado Santo.

*Martes en la noche de
la Semana siguiente despues
de media noche y acabado
de rezar mis Maytines, que
era principio del Miercoles
y dia ultimo del mes de
Abril, oí pasos por la puer-
ta de mi aposento, y pre-
gun-*

*est finis harum visinum: decebat enim animos in pace compone-
re, ut Sanctis debitus, et generalis cultus tribueretur.*

(45) Petrus Rodriguez Ecclesiæ postea Parochialis S. Petri Rec-
tor, Vir sané Apostolicus, pius ac doctus, et in magnis laboribus
pro Dei gloria, et proximorum salute exercitatus. Ita de illo testi-
monium præbet Petrus Diaz de Ribas, qui cum eo mutua familiarita-
te communicavit. Roelas secretum tali viro pandens, consilium suum
expectans, prudentissimé egit.

*ostium (46) et seiscitatus sum
 ¿ tu ne es Soror mea ? (47)
 Respondens ait : non sum
 Soror tua ; bené sit tibi.
 Oculos direxi et vidi , et ec-
 ce Vir quidam elegans as-
 pectu , amictus longo (48) al-
 boque pallio (49) sicut Com-
 mendatores Ordinum Milita-
 rium utuntur. Faciem ejus
 videre non potui (50) non so-
 lum præsentí nocte , sed neque
 in aliis , in quibus postea in
 cubiculum meum rediit. Se-
 dens ergo (51) in sella , quæ*

*gunté ; Sois vos mi herma-
 na ? Respondió : no soy vues-
 tra hermana : norabuena
 esteis. Miré y vide un
 hombre vestido de una ro-
 pa blanca larga á manera
 de la de los Comendadores:
 el rostro no le pude ver,
 ni en las demas noches que
 despues volvió á mi apo-
 sento. Y asentóse en una
 silla frontero de mi Cama
 y dixo ¿ Por qué no habeis
 querido hacer lo que os en-
 comendaron aquellos cinco
 Ca-*

(46) Per ostium Cubiculi modo humano ingreditur : non per fenestras , nec ab alto descendens. Ita Angeli boni apparent , ut bené notat Salmerón et alii (supra illa verba *Missus est.*)

(47) Sororem suam interrogabat : nil de Vissionibus suspicatus , nec expectans.

(48) Talaris vestis data est in decentiam , et honestatem , qualiter feminæ , et Religiosi utuntur.

(49) Albedo in vestibus puritatis signum est. In Sacris Scripturis passim Angeli vissi sunt in vestibus albis.

(50) Ad auferendum timorem nimium , hoc factum esse videtur : ita Job á facie ejus (ait) turbatus sum , et considerans eum , timore sollicitor (23 v. 15.) Moysi etiam denegatum est , faciem Dei videre (Exod. 33 v. 23.)

(51) Sessio Mejestatem , ac Magisterium denotat. Sic Dominus ad dexteram Patris sedere dicimus. Et ipse Jesus cum visibiliter inter nos esset , sæpé dicitur sedere. Ad explicandam legem in Synagoga sedit (Luc. 4 v. 20.) Sedit etiam in celeberrimo Sermone Montis (Math. 5 v. 1.) In iudicio denique generali , ad judicandum Orbem sessurum dicitur. (Math. 25 v. 31.)

contra lectum meum erat, dixit ; quare non voluisti facere, quæ tibi illi quinque Equites mandavere ? (52) Veniet enim tempus, quo Deus piissimam misericordiam suam ostensurus est Populo huic (53) intercedentibus ossibus horum Martyrum (54) evenient quippe gravissimi morbi, et pestilentia, et in muliebri sexu fluxus sanguinis periculosi. (55)

Tunc ergo licet tanta visione territus, timens, ac tremens, (56) animum quantum potui erexi, pro certo habens, mihi Sacerdo-

Caballeros? Porque tiempo ha de venir, que ha de hacer Dios misericordia con este Pueblo por intercesion de los huesos de estos Martires porque han de suceder graves enfermedades y pestes y sobre las mugeres fluxos de sangre.

Entonces yo, aunque temeroso de ver aquella vision esforceme quanto pude, considerando que por ser Sacerdote, aunque fuese

H De-

(52) Finis hujus visionis idem met ac in campo accidit, et firmatus fuit miraculo sanitatis.

(53) Similitér levamen á multis calamitatibus promittit, si cultum Sanctis inferatur; quód eventu confirmatum est. *Vide quæ annotavimus in viss. Campestr.*

(54) Hæc locutio, licet impropria videatur, in Scriptura Sancta reperitur: De Eliseo enim dicit quód mortuum prophetavit corpus ejus (*Eccli. 48. v. 14.*) idest miracula patravit.

(55) Trita satis, et experientia confirmata est D. Thomæ doctrina, qua docet quibusdam Sanctis datum esse in aliquibus specialibus causis patrocinari (*in 4. dis. 45. q. 3. art. 2. ad 2.*)

(56) Timor in cælestibus visionibus frequentissimus, et non diuturna tristitia est copulatus. Ita Job egregié timorem describens ait: *pavor tenuit me, et tremor et omnia ossa mea perterrita sunt, et cum spiritus me præsentem transiret, inhorruerunt pili carnis meæ.* (*4. vv. 14. et 15.*)

tio fungenti (57) *quamvis*
Demonium esset, nocere mi-
nimé posse: et virtute majori
qua potui respondi ; quid
 mihi committis ut notum fa-
 ciam ? Timeo , (58) mihi fi-
 dem præstandam non esse.
Respondit mihi : Certum est
 quód ille , cui hæc commu-
 nicaturus es , contrariam
 tenuit sententiam ; (59) sed
 licet hoc ita sit , dicito ta-

Demonio no me podia em-
 pecer , y con el mejor ani-
 mo que pude le respondi
 ¿ qué me decis que diga , que
 no seré creído ? Respondió-
 me : *es verdad que con quien*
lo habeis de comunicar ha si-
do de opinion contraria ; mas
no obstante eso decidselo. Y
mas os digo , que las enfer-
medades han de ser tan gra-
ves , que habrá necesidad de
traer

(57) Dignitas etiam Angelis ac Dæmonibus venerabilis. *Dedi vo-
 bis potestatem calcandi supra serpentes , et scorpiones , et super om-
 nem virtutem inimici , et nihil vobis nocebit* (Luc. 10. v. 19.)

(58) Prudentissimé timuit , ei fidem præstandam non esse : et
 humilitatis testimonium affert. Dei mos est , ipso tempore in quo ali-
 quid revelare dignatur , timorem , ac pusilanimitem in animum
 inducere , ut humilitatem piissimé cervet in revelatione : quód præ-
 cipue fit , dum tendit ad communicationem , seu ut de ea aliis notitia
 detur. Hæc doctrina tradita est á Sanctissima et illuminatissima The-
 resia (*vite sue c. 4*) Sancta enim Magistra de se ipsa asserit , similes
 revelationes ei magnam parere angustiam , timens , ne in abjectione
 traderetur. Hoc ipsum Andreæ accidit , timens certé , ei fidem
 præstandam non esse. Ita contigit etiam Moysi , qui inter excusa-
 tiones suas una est : *non credent mihi , neque audient vocem meam ,*
sed dicent , non apparuit tibi Dominus (Exod. 4. v. 1.)

(59) Ipse erat Antonius Maldonado de Saavedra , Vicarius Ge-
 neralis (sede vacante) unus ex testibus , qui in quadam informatio-
 ne , á PP. Prædicatoribus adducti fuerunt , intendentibus probare ,
 reliquias Martyrum Aciscii et Victorie in suo esse Monasterio su-
 præ Boetis ripam. Sed Deus , solus spirituum Dominus , voluntates-
 que movens , in ipsa re testimonium veritatis exhibet. Paulus enim
 ex sævissimo in Christianos persecutore , vas electionis factus , in-
 signe credibilitatis nostræ fidei præbet argumentum. (21 12 41. 30)

men illi. Et ampliùs tibi dico , ita graves futuros esse morbos , ut necesse sit , horum ossa Martyrum processionaliter defferri per vicos , et vias Civitatis (60) Et ut huic fini benè provideatur , dic illi , ut præcipiat fieri magnam Reliquiarum thecam , vitris confectam (61) ut ab omnibus videri possint. *Ego verò sciscitatus sum* : ut quid specularia hæc erant ? Et respondit mihi : ultrò dicam tibi : Deus enim vult , ut imago sua , (62) Matris suæ , et Sanctorum omnium ante oculos hominum sint , et ita impetrent necessitatum suarum levamen , et

traer los huesos de los Martyres por las Collaciones en Procesion y por las calles de ellas. Y para eso decidle que haga hacer un Relicario grande con viriles para que manifestamente puedan ver los dichos huesos. Yo le dixé : que para que eran aquellos viriles? Respondióme : yo os lo diré : porque Dios es servido que su Imagen y la de su Madre y la de sus Santos la tengan los hombres delante de los ojos, para que alli le pidan el remedio de sus necesidades , y hagan sus devociones , y asi viendo visiblemente los huesos de estos Martyres pidan á Nuestro Señor el remedio-

(60) Multi ex nunc viventibus , de hac re totalitèr adimpleta testes sunt , dum anno 1738. maxima , ac crudeli grassante epidemia , per omnes vicos , et Parochias Reliquiæ allatæ fuerunt miro sanè eventu , et dulcissima Cordubensium solatione.

(61) Quod in nostris temporibus factum est , ut à Sancto Raphaële ordinatum fuit.

(62) Doctrina sanè Catholica de cultu , et veneratione Imaginum , tunc temporis ab Hæreticis Europam infestantibus impugnata , non sine magna impietate ac sacrilegiis , et imaginum combustionibus. Deus enim Populo suo ad firmandam veritatem , dum major urget necessitas , testimonium de veritate profferre consuevit.

auxilium, et in devotione sua exardescant, (63) et ita claré horum ossa Martyrum vidéntes, petant á Domino, ut opem ferat necessitatibus suis. Et Pro-Episcopo dicito, á Deo retributionem sperare debere, si hoc facere voluerit (64) *His dictis mansi sedens in lecto meo, quin possem ampliús loqui; nec responsum aliquod dare, quia timor magnus oppressit me* (65) *et ita disparuit, ut ea nocte videre ampliús eum non potuerim: de quo evas-* *si lassatus* (66) *recogitans,*

medio de sus necesidades. Y decidle al Provisor, que si el lo quisiere hacer Dios se lo pagará. Y dicho esto quedeme asentado en la cama sin poder hablarle mas, ni responder, porque fue grande el temor que me impuso, y asi desapareció, que no le vide mas aquella noche, de donde quedé harto fatigado imaginando que haria en este negocio y encomendandolo á Dios.

La

(63) Magnus Gregorius, Beda, et alii recté nos admonent imagines Sanctorum, et potiori titulo eorum Reliquias, illitteratis quasi libros esse, de virtutibus inuentionem præbentes (*Greg. lib. 9. Epist. ad Seren.*) In septima Synodo Generali dicitur, Sapientissimum Theologum, ac Sanctissimum Gregorium Naciancenum, dum quadam occasione imaginem Abrahamæ, sacrificium filii sui Isaac repræsentantem, videret, abundantissimas, ac piissimas lacrymas effudisse. Deniqué hæc doctrina magnorum Conciliorum Niceni, et Tridentini dogma est.

(64) Omnes qui ad opus, et mandatum hoc adimplendum cooperavimus, sperare debemus hanc promissionem. Nam Deus nec poculum aquæ frigidæ, suo nomine datum, sine mercede relinquit.

(65) Timor non diuturnus, ut postea patebit. Timor veró diuturnus, anxietas, tristitia, et spiritus tribulatio, Diabolica vissionis effectus sunt. (*Ex Amort*).

(66) Humilitatis signum, ut ex doctrina Stæ. Matris Theresiæ

quid facere in hac re mihi expediret, totumque Deo ultro committens.

Sequenti nocte eadem hora, sicut in præcedenti, post Matutinorum recitationem, secundum prædictam consuetudinem (dicta enim, et dicenda evenerunt tempore, hora, et post recitationem, ut dixi) dum jam in lecto cubarem eosdem gressuum sonitus auscultavi, eandemque visionem forma, et habitu prædicto vidi, sedentem in eodem loco, quo præcedenti nocte. Sic et eodem ordine evenit in sequentibus noctibus de quibus jam loquar (67) et ingressus ad me dixit: bené sit tibi, et objurgavit me dicens: quare

La noche siguiente á la misma hora que la pasada, despues de haber rezado mis Maytines conforme á la costumbre dicha (porque lo dicho y lo demas que diré sucedió á la sazón, tiempo y rezado y hora referida) sentí, estando acostado, los mismos pasos y vide la misma vision de la forma y habito dicho, asentado en el mismo lugar, que la noche pasada: y asi fue por este orden en las demas noches que se siguieron, y diré, y entró diciendo *norabuena esteis*: y reprehendióme diciendo *¿por qué*

dictum est. Ei enim ad majorem probationem, Deus majorem denegavit lucem; nam ut ait D. Thomas (22. quest. 171. art. 5.) *non omnia que cognoscimus Divino instinctu, sub certitudine prophetica manifestantur.*

(67) Vissio quinquies repetita, et non in executionem mandata, sicut factum fuit cum Moyse, cui totidem eductio Populi ex Ægypto imperata est, et repetita.

non vadis , et nuntias ea quæ tibi commissi ? *Respondi ei : ego dicam : tantoque timore affectus fui , ut aliquid loqui non invenirem , cæterum tunc temporis alta voce Salutationem Angelicam (68) ut quisque eam audire posset , recitavi , firmiter credens , ac confidens , illum , si fortè Demonium esset , fugam arrepturum. Ille verò dixit : utique (69) bené dixisti : quæ tibi designavi , perficito , et ne timeas : Vale.*

Tertia autem nocte hora tempore et ordine sicut in præcedentibus , venit ad me. Ego dixi : quis est ? Respondit ille : qui te revisitare solet : quare non exequeris jussa , quando tanti interest ? Et dixi : voveo obire

no vais á decir lo que os he dicho ? Respondile : yo lo diré : y turbeme de tal manera que no acertaba á hablar ; pero dixé entonces el Ave Maria alto , que quien quiera lo pudiera oir , entendiendo y teniendo fé , que si fuese Demonio , que huiria. Y el dixo : bien está : bien habeis dicho : haced lo que os tengo dicho y no temais : quedad con Dios.

La tercera noche siguiente entró por el orden , y á la hora y tiempo de las dos noches pasadas. Yo dixé : quién es ? Respondióme : quien suele visitaros : Por qué no acabais de efectuar lo que os he dicho , pues tan-

(68) Angelica Salutatio Dæmoni odiosa : Maria enim contrivit caput ejus , ut deducitur ex Genesi (3. v. 15.)

(69) Licet aliquando Demonium Litaniam recitare vissum sit (ut Amort reg. 3. indicat.) nihilominus in hoc facto nil dissonum probatur.

munus (70) et ita abiit á me, nihil aliud loquens. Ego autem tunc hoc negocium opere mandare, decrevi.

Voluit ergo Deus, quod ipsamet die circa vesperam, secunda Maii feria sexta in festo S. Athanasii, dum dicta feré ad auroram hujus diei accidissent, venit ad me Rector Ecclesiæ Parochialis Stæ. Mariæ Magdalene (71) et dixit mihi: veré doleo te manum adjutricem rei tibi commissæ, mihi que communicatæ, non adducere. Ego veró respondi: si tibi calcaria addunt, similiter mihi, et ita stimulant, ut afflictionem mihi af-

tanto va en ello? Respondi-le: yo prometo de hacer mis diligencias, y con esto se volvió á salir sin decirme nada, y yo entonces propuse de poner el negocio por obra.

Y así quiso Dios, que luego este mismo día á la tarde Viernes, día segundo de Mayo día de S. Atanasio, habiendo pasado esto dicho la madrugada antes, vino el Rector de la Magdalena á mi Casa, y dixome: *pena tengo, de que este negocio que comunicasteis conmigo, no lo pongais por obra. Yo le dixi: si á vos os aguijan, también me aguijan á mí, y por tal termino, que ando harto afligido. Querria antes que fuese al Prelado, comunicar este*

(70) Votum non simpliciter tale, sed propositum intelligere debemus. Deinde ex sequentibus apparet, Andream, quod promissit adimplevisse, consilium capiendo, ut dubitationes suas sedaret.

(71) De viro isto satis probo, ac docto jam superius locutus sum. Consiliarii, qui Revelationes approbarunt, approbari etiam debent ex doctrina Joannis Gerson (*libr. de prob. Spir. c. 53.*)

ferant non levem (72) velim autem, antequam ad Prælatum adirem, á Theologis supra hanc rem consilium capere: cæterum cum absens á Corduba vixerim, mihi latet noticia illorum, qui doctrina, et virtutibus eminentér polleant. *Tunc dixit mihi*: in Conventu S. Pauli Ordinis Prædicatorum plurimos, magnique nominis invenies Theologos: similiter in magno S. Francisci Cænobio, et in Collegio Societatis Jesu: quo volueris proficiscere. *Deo autem negotium*

te negocio con Teologos, y como no he estado en Cordoba, no conozco personas con quien comunicarlo, que fuesen de ciencia y conciencia. Dixome: pues en S. Pablo hay muy buenos Teologos y en San Francisco y en la Compañia: ved donde os pareciere. Y encomendadlo á Dios, y dad cuenta. Preguntele; qué Letrados habia en la Compañia? Dixo que dos Lectores habia, el Rector Saelizes, y el Doctor Enriquez: dixe, que lo comunicaria con el uno, ó con entrambos. Respondióme:

(72) *Anxietas ista non diuturna, et miraculo comprobata, nulum defectum Revelationibus præbet; é contra veró magnam approbationem. Ita magnus mysticus Doctor S. Joannes á Cruce (lib. 2. sub alt. mont. Carm. cap. 30.) Deus multotiés (ait) non aufert ab anima repugnantiam, ac difficultatem, ad humilitatem et bonum animæ augendum. Illam animæ præcipuè relinquet, quando ei imperat aliquid, aliquam excellenciam, laudem, vel sublimitatem continens; aufert veró hanc repugnantiam, cum ei imperat aliquid abjectionis, et humilitatis; tuncque immittit in eam promptitudinem, et facilitatem. Sic factum est cum Moyse, cum ei eductio Populi á Pharaone imperata est, licet totiés repetita, et miraculis confirmata. E contra veró, quando Demonium animæ loquitur, in rebus magnæ auctoritatis facilitatem ponit, et in rebus abjectionis difficultatem magnam. Cum ergo V. Roelas res sané honorifica imperaretur, mirum non est in eo tantam notare repugnantiam.*

commenda et de omnibus rationem refer. Quæsi ab eo nomina Societatis Theologorum, et dixit mihi: duo ibi sunt in Theologia Magistri, sapientia et pietate clari, Rector scilicet Saelices, (73) et Doctor Enriquez. Tunc dixi, me consilium sumpturum ab uno ex eis, vel ab utroque. Et respondens dixit: utinam vivas: hoc vesperé vadas: citiùs faciendum fac. Me ita facturum fidem dedi, et abiit.

me: por vuestra vida que vais esta tarde, y lo hagais luego: dixe, que si haria y con esto se fué.

Sequenti nocte, quæ in prædictarum quarta numeratur, rediit eadem visio hora, tempore et modo quo in antecedentibus descripsi; sed non introgressus est salutem mihi præcando, ut antea factum est, non enim di-

Luego á la siguiente noche, que fue quarta en orden á las pasadas, vuelve la misma vision á la hora y tiempo, y por el modo que se dixo en las tres noches antes salvo que no entró saludandome con el no-

I

ra-

(73) Petrus de Saelices Collegii Societatis Jesu Rector, magnæ doctrinæ ac pietatis Vir, ut coëtannei nos docuerunt. Enriquus veró Enriquez Sapientissimus illius ætatis vir in Theologia versatissimus, in Salmantina Academia Doctor, Summæ moralis, quæ suo nomine circumfertur, Auctor, tempore illo egregius.

xit mihi: bené sit tibi. (74) rabuena esteis, como solia.
Ego veró videns eum in loco Y yo de ver aquella vision
et asseseione solita, mihi ani en aquel lugar y asiento
num addidi quantum va donde solia, esforzeme,
lui, licet magno præclusus aunque estaba con harto te-
essem timore, et dixi: Ad mor, y dixe: Conjurote
por Dios vivo, y el Mys-
(75) et per Mysterium terio de la santissima En-
Sanctissimæ Incarnationis carnacion del Hijo de Dios,
Verbi, ut dicas mihi, si que me digais, si sois An-
Angelus es lucis, vel Sata- gel de luz, ó Demonio. En-
nas? Tunc sonitum dedit qua- tonces dió una como pal-
si alapæ (76) et dixit: mada, y dixo: ahora: ha-
Nunc: quod tibi præcipio ced lo que os tengo dicho, y
facito, (77) et nolli ampliús no os descuideis, y fuese
sin

(74) Modo humano displicentiam pro inobedientia Angelus explicat. Deus enim, iræ incapax, aliquando in Scriptura iratus esse dicitur. Angelis nostri defectus displicent, ut elegantér exponit D. Bernardus (*Serm. de S. Michaële.*)

(75) Adjuratio actus Religionis, et ex opere operato (ut ajunt) sortitur effectum; licet non semper infalibilitér operatur, quia hoc Divinæ Providentiæ servatum manet. Ex indignitate adjurantis non producere effectum solet: Id in hoc accidit cassu, ubi venialis negligentia forté indignum fecit Venerabilem Andream. Sacerdotes vi ministerii sui vim adjurandi habent, et compelere possunt Dæmones. *Ecce enim vobis dedi potestatem: supra omnem virtutem inimici (Luc. 10. v. 19.)* Adjuratio deniqué inducit obligationem Juramenti, quia correlativa sunt. Hæc omnia ex D. Thoma desumpta sunt (22. quæst. 90.)

(76) Actio humana ad imponendum silentium, et attentionem excitandam, ut mos est: more autem humano nobis Angeli loquuntur.

(77) A fine suo Angelus non destitit, etiam vi adjurationis oppressus; provabile signum, eum Angelum lucis esse, qui vi divina non est compulsus.

*negligens esse : et sine alia
verborum prolatione ab oculis
meis evanuit : mansit
verò in cubiculo meo odor
quidam suavissimus , (78)
tota illa die perdurans , si-
cut in Sabbato Sancto.*

*Ipso ergo die , qui Sab-
batus erat , et festum In-
ventionis Sanctæ Crucis
agebatur , mané in Collegium
Societatis accessi , et quia
prædicti Patres confesio-
nibus audiendis intenti erant ,
non mihi ansam præbuerunt ,
rationem reddendi de hac
re ; at sequenti die Domini-
ca mané redii , et tempus
aptum inveni , enarrandi
Patri Enriquez omnia , quæ
mihi acciderant , et respon-
dit : se et alios Religiosos vi-
ros Deo hoc commendaturos
fore ; me autem idem facere
expedire : vesperé autem
facto me pergere ad Eccle-*

sin decir mas palabra , y
quedó en el aposento un
olor suavissimo , que duró
por todo este día como el
del Sabado Santo.

Luego este mismo día
de la Invencion de la Cruz,
Sabado por la mañana fui
á la Compañía , y por las
confesiones no hubo lugar
de tratar el negocio con al-
guno de las Padres dichos ;
pero volví luego el Domini-
go por la mañana , y hubo
lugar de comunicar este ne-
gocio con el P. Enriquez :
contele todo lo que me ha-
bia acontecido , y él res-
pondió que lo encomenda-
ria á Dios , y otros Reli-
giosos , que yo hiciese lo
proprio , y que á la tarde
fuese á la Iglesia de San Pe-
dro , y hiciese oracion al
San-

(78) Odor hic velut quædam responsio adjurationis , et effectus illius , putari potest. Unde fit ut adjuratio aliquantulum sortitetur effectum , ut ait D. Thomas (3. part. quæst. 71. art. 3.)

siam Sti. Petri, ubi preces coram SSmo. Sacramento funderem, posteaque intercessionibus Sanctorum Martyrum, in sarchophago ja-centium, implorarem: et post hæc continuó ad Collegium Societatis redirem.
(79)

Omnia á me fidelitér impleta sunt, sicut ordinavit, et cum redirem ad P. Enriquez, dixit ad me: rem vestram Deo commissimus: Patris autem Saelizes sententia, et mea est, ut ad Pro-Episcopum vadas, et illi rationem de hac re offeras; non enim adsunt expressé signa aliqua, ut visiones tuæ Diaboli sint illusiones: quippé res ista

Santisimo Sacramento, y luego fuese á hacer oracion á los Martires y á su Sepulcro, y hecho esto, fuese luego por alli á la Compañia.

Hizelo todo asi, y quando fui dixome el mismo Padre Enriquez: vuestro negocio habemos encomendado á Dios, y de parecer del P. Saelizes y mio es, que vais al Prelado y le deis cuenta de ello, porque no hay claras muestras de ser ilusion del Demonio, y esto parece cosa pia y santa, y que si el negocio es de Dios, como se cree, él lo encaminará

(79) Omnia optimé concordant. Prudentia Sancta Deum adiutorem, et illuminatorem quærit: consilium maturum expectat, et invenit, et gressu lento in tan gravi progreditur negotio. Ut ergo nostra feliciter eveniant, ab oratione incipiendum est, et Deo nostro committenda. Consilia etiam bonorum, ac piorum Virorum felicem promittunt effectum ut humilitatis præmium. Tunc cognoscas (ait Bernardus) si á Deo visio sit, si iudicio Prælati et Sapientum Patrum approbatur.

pia , ac Sancta esse videtur:
Si autem propria Dei est,
ut pié credimus , in viam
bonam reducet eam.

*Ego autem hoc ipso ves-
peré bis in Prælati domum
adivi; at eum non inveni , et
reditio mea procrastinata
est usque ad feriam tertiam
sequentem , quæ sexto die
Maii incidebat. In vesperti-
na ergo parte hujus diei Do-
minum Pro-Episcopum adii,
omniaque latissimé retuli,
quæ acciderunt usque tunc.*

(Ad marginem legitur.)

In hac diei vespera pluit
abundantissimé multo plus
quam in diebus Aprilis,
quod omnibus in magno erat
desiderio.

*Et ille dixit , se Deo
illud commendaturum esse,
consiliumque capturum á Ca-
pituli Canonicis , et bonæ
notæ Theologis (80) Omnia*

rá en bien.

Y yo fui esa propia
tarde á casa del Prelado dos
veces , y no lo hallé , y di-
latóse mi vuelta hasta el
Martessiguiente seis de Ma-
yo. Este día por la tarde
hablé con el Señor Provisor
y dile cuenta muy por éx-
tenso de todo lo que me ha-
bia pasado desde el princi-
pio hasta aquel punto.

(Al margen dice:)

*Esta misma tarde llovió
mas y mejor que en todo el
mes de Abril pasado , que
hasta aquel dia , que fué co-
sa muy deseada.*

Y él dixo que lo enco-
mendaria á Dios y comu-
nicaria con los Señores del
Cabildo y con Theologos,
y que lo pasado se lo diese
por

(80) Amort recté docet, Revelationes examinari. lebere á Theolo-
gis , sapientia præditis (Reg. 11. ex Grevin.)

veró , ut evenerant , scripta ut traderem ei , imperavit: (81) Si forté veró (addidit) vissio rodiisset , diligentér inquirerem , qui et quot essent Martyres ibi sepulti: et an cum illis mixta jaceant alia ossa , quæ vel ad infideles , vel ad non Sanctos pertineant? (82) Subrissi ergo , existimans præterita sufficere , et ab illo digressus sum.

In sequenti nocte , postquam Matutinum recitavi, hora, tempore, forma et habitu, sicut jam antea dictum est, incipiente jam feria quarta, die septima Maii, eadem vissio rediit, solitum gressuum sonitum edens, et salutavit me di-

por escrito: y si por ventura la vision volviese, que le preguntase ¿ qué Martyres eran estos? Y que preguntase quantos habia, y si habia otros huesos de Infieles ó de otros que no fuesen Santos juntamente con ellos? Yo reime, entendiendo que bastaria lo pasado, y con esto me despedí.

Luego esta noche siguiente despues de rezados mis Maytines á la hora y tiempo, en la forma y habito que ya en las veces pasadas se ha tratado, que ya era el Miercoles de madrugada septimo dia de Mayo, vuelve la misma

(81) Scripta rectiús , et attentius inspiciuntur : Ita omnibus patent circumstantiis suis ornata.

(82) Hæ interrogationes ad solutionem dubiorum, ea tempestate animos dividendum, factæ fuerunt. Deus solus est, qui talia dubia solvere poterat. Recté noster Andreas vissit, et noluit interrogare, quia, ut Amort, pro se Sanctum Joannem á Cruce afferens, ait, *licet Deus interrogationibus respondere soleat, non proinde illi placent, sed displicent sané, et venialitér peccat, qui interrogat.* (Reg. 6.)

cens: salve (præcedentibus equidém noctibus mihi in plurali, vos, salutaverat; hac veró in singulari, tu, affatus est (83) et dixit ita: Cum híc ultimó essem, adjurasti me, nonque notum feci tibi genus meum propter tuam inobedientiam: nunc veró juro (84) te per Jesum Christum Crucifixum quód ego sum Raphaél Angelus, cui ista Civitas á Deo in custodiam tradita est. (85) Episcopi Vicarius tibi im-

ma vision con las pisadas que solia y diciendo: Dios te salve, porque en lo pasado me habia siempre hablado de vos, y esta noche no, sino tu, y dixo asi: Tu me conjuraste la ultima vez que vine aqui y no te dixe quien era por tu inobediencia: Yo te juro por Jesu-Christo Crucificado que soy Raphael Angel á quien Dios tiene puesto por Guarda de esta Ciudad. El Provisor te dixo, que si á ti

(83) Cum more humano, ut dixi, Angeli loquantur, et agant, sicuti displicentiam ostendunt, ita complacentiam demonstrant. Loqui ergo in singulari, Hispano more familiaritatem significat, et amorem ob obedientiam.

(84) Juramentum hoc adjurationi respondet. Actus est Religionis bonus ac laudabilis, dum modo debita requisita servantur. Deus enim cum aliqua præclara ac permanentia promittit, juramento firmare solet promissum. Noëmo juravit, non ampliús redditurum Diluvium (*Isaie 54. v. 9.*) Abrahamo terram Chanaan promissit juramento: (*Gen. 22.*) Messia ex ejus genere ortum juravit Abraham, Isaac, et Davidi. Novi etiam testamenti æternitas juramento firmata est apud Isaiam (*cap. 54.*) Unde fit, ut Custodiam Raphaëlis, quoddam permanens, ac magnum beneficium, juramento firmari, congruum videretur. Addimus, quod juramentum, ut ait Apostolus ad Hæbreos (*6. v. 16.*) ad finiendas controversias ordinatur. Cum ergo ad solvendum lites et dubia Angelus veniat, juramento omnia firmavit.

(85) Nil disonum, nil contrarium doctrinæ Ecclesiæ, et Sanctorum Patrum Custodia Raphaëlis in Cordubenses. Ita katé in Prohensione demonstravimus. (N. 30.)

peravit , si forté ad te reditum facerem , ut á me quæreres , quinam essent Martyres , de quibus tibi allocutus sum : dicito illi , esse quorum nomina in marmore sculpta sunt , (86) et alios plurimos : inter quos numerantur Perfectus Presbyter , Argimirus (87) Monachus , Leovigildus et Christophorus , Victoria , Flora , Maria , Helias , Hieremias , et alii. (88) Et animadvertite : quamvis Faustus , Januarius , et Martialis in ignem con-

ti volviese , ¿que me preguntases , quien eran aquellos Martyres de quien yo te habia tratado. Dile que los que dice la piedra son y otros muchos mas , entre los quales están Perfecto Presbytero , y Argimiro Monge , Leovigildo y Christoval , Victoria , Flora , Maria , Helias , Heremias y otros. Y mira ; aunque Fausto , Januario y Marcial fueron puestos al fuego no fueron quemados del todo punto , y de industria se los dexaron los cuerpos asi , para que los perros se los comie-

(86) Scilicet Faustus , Januarius , Martialis , Zoylus , Acisclus , quorum nomina expresé et sine dubitatione leguntur ; licet alia sequentia verba legi aperté non possint. (*Vide Prolus. N. 22.*)

(87) De his omnibus memoriam agit Divus Eulogius , et Martyrologium Romanum , Ecclesiaeque Cordubensis distinctis diebus festa eorum celebrat ex concessione Romani Pontificis Gregorii XIII. Isti sunt qui in Basilicis Sanctorum , quos Lapis nominat , sepulti cum eis erant. (*Vide Prolus. N. 16.*)

(88) Non omnium nomina exprimit , cum ex his quos nominat deduci possent. Recté docet Amort (*Reg. 6 ex Patribus*) quód revelatio inutilis iudicatur , quando aliundé humana industria sciri potest , quod continet. Deducendum facilé est , ibi esse corpora , si ve ossa , quæ per Ecclesias erant distributa , quia in magno sarchophago S. Petri coadunata fuere ob fugam et metum Christianorum.

combusti sunt , et consultú semiusta eorum corpora derelicta fuere , ut ex eis alimenta Canes sumerent: Cum autem nox appropinquasset , Christiani eorum ossa et cineres collegerunt; Martyrium enim eorum seró consummatum est , et debita veneratione occulté sepelierunt , quæ postea omnibus aliis adunata sunt: Hæc autem nota erunt ex diverso quo gaudent colore ab aliis , quia per ignem transierunt. Cranea veró Virginum , ex eo quód minora sunt , facile discerni possunt. Omnia hæc firmitér crede (89) Deus enim ultionem suam in dubitantes immittet. (90)

miesen , y como viniese la noche , los Chistianos cogieron las cenizas , y lo que estaba por quemar de los Cuerpos , porque fue el martirio sobre tarde , y con veneration ocultamente los sepultaron : los quales despues se juntaron con todos esotros , los quales se conocerán en que estan diferentes de todos esotros por haber sido pasados por fuego , y las cabezas de las Virgenes serán conocidas por ser mas pequeñas que las demas : y en esto no haya duda porque Dios castigará á los que dudaren.

K

T

(89) Dubiis , quæ tunc temporis versabantur , respondet.

(90) Ita accidit : nam spatio viginti dierum omnes Magnates , ac Proceres Cordubenses , qui pertinacitér in dubiis manserunt post Concilii decretum , mortui sunt. Est de hoc eventu oculatus testis Martinus de Roa in Flore Sanctorum Cordubensium. Deus enim suorum est ultor , et eodem modo loquitur (*Deuter. 18. vv. 18. et 19.*) *Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum similem tui : et ponam verba mea in ore ejus , loqueturque ad eos omnia , quæ*

Adde: marmorem é loco suo ita avulssum esse. (91) Tempore quo Paschalis Cordubensem Episcopatum gerebat, dira immanisque pestis Cordubæ grassabatur, et in hac tempestate sepulturæ nimis profundæ suffodiebantur: plures enim domus habitatoribus vacuæ omninó manserunt. Suffodiens veró Vespilio ibi sepulturam quandam nimia qua solebat profunditate, illud, é loco ubi erat, extraxit: nullus tunc temporis aderat, qui inscriptionem legeret, nec Clerici in Ecclesia tunc aderant: pauci quippé, qui remanserant immunes, partim confessionibus intenti erant, partim veró profugi errabant: ita enim sine Clericorum præsentia humo Cadavera tra-

Y di, que el marmol fué sacado de su lugar de esta manera: En tiempo del Obispo Pasqual hubo una grande peste en esta Ciudad, y en este tiempo hacian sepulturas hondas lo mas que podian, porque habia casas que quedaban asoladas de gentes, y cabando un sepulturero en aquel lugar ahondando una sepultura, lo sacó el hombre que la hacia, y á la sazón no habia persona que leyese las letras, ni aun Clerigos, porque esos pocos que habia andaban unos confesando y otros huidos, y asi enterraban los muertos sin Clerigos. Y por esta razon el que lo sacó, arrimólo alli á una pared, porque el que lo sacó tambien murió en la peste con los demas, y nunca pudo saberse de donde

præcepero illi: qui autem verba ejus, quæ loquetur in nomine meo, audire noluerit, ego ultor existam.

(91) De hoc videatur Prolussio á N. 26.

debantur. Hac ergo causa Vespilio, qui illud eduxerat, ad parietem admovit; ipse veró postea eadem contagione periit. Ibi ergo multum temporis mansit, nulloque datum est scire locum, á quo avulsum erat usque nunc, quando Deus piissimus voluit nota omnia facere in hujus Regionis utilitatem. (92)

Quod autem dixit tibi, ut á me quæres; an essent, ibi alia permixta ossa? Hanc responsionem prebe: ne utiquam hoc eventum esse: placuit enim Deo, tibias cujusdam defuncti supra foramen Sarchophagi incidere, et occlusum omnino mansit: postea veró usque nunc non effosum est illud locum. Et adde, Episcopum Paschalem, grassante hoc morbo, meam Imaginem fieri cu-

de se sacó hasta que agora ha sido voluntad de Dios que se manifieste para bien de esta tierra.

Y en lo que te dixo, que me preguntases si habia otros huesos, dile, que no: porque fué Dios servido, que cayesen encima del agujero las piernas de un difunto y asi con las canillas quedó atapado el agujero, y despues no se ahondó mas aquel lugar hasta este tiempo. Y dile, que en el tiempo de esta peste el Obispo Pasqual hizo mi Imagen y la bendixo con mucha solemnidad, y la puso en lo supre-

mo

rasse , et solemnité eam benedictam in pinaculo turris collocavisse tali ordine , ut facies mea semper contra aërem , infectione pregnantem , alias que tempestates , obambulet. Ita ergo Domino placuit Urbi huic misericordiam magnam hac ratione facere. Hoc autem Episcopus fecit, effigiem aliam meam imitatus , quæ Romæ extat , et tempore aliæ grassantis pestis collocata fuit. (93)

Dic etiam : Litaniam quæ dixisti affectionibus plenam , intelligi debere , non de ipso , nec de Capitulo , sed de omnibus illis , quibus Deus spiritum credendi insuflavit , et dum hanc Litaniam ordinari viderent, Deum orarent , ut miro aliquo modo (si fortasse hoc

mo de la Torre , de tal arte que andubiese mi rostro contra los aires, inficionados en peste y otras enfermedades, y asi Dios ha sido servido por esta causa haber hecho mucha merced á esta Ciudad. Y esto hizo el Obispo á imitacion de mi Imagen que está en Roma , la qual fue puesta en otra peste.

Y dile que lo que dixiste de la Procesion apasionada , no fué parte suya ni del Clero , sino por parte de aquellos que Dios les habia dado espíritu para que creyesen ser todo esto verdad , y visto que se hacia esta Procesion rogaron á Nuestro Señor que mostrase
al-

(93) De imagine ista Romæ olim collocata nullam habeo notitiam. Forté in Castello Sancti Angeli. Dominum enim Paschalem Episcopum Romæ aliquando fuisse , ex memoriis ejus constat.

verum esset) veritatem patefacere dignaretur. (94) Hac ergo causa Deo placuit, ut in notitiam tuam deveniret in declarationem eventus : et etiam appassionatam vocavi, ratione eorum , qui adversam sententiam tenent. (95)

Denique adde, magna veneratione locum, ubi constructum est Monasterium illud, honorari debere. (96) Cum enim locus ille nil esset nisi campus , ibi martyrium subiit Acisclus , et ibi anima ejus migravit in Cœlum: ibique Faustus , Januarius, et Martialis in ignem conjecti sunt. Ibi Pelagius mortuus est , (97) et alii plurimi

algun misterio para que si esto era verdad se declarase. Y así fue Dios servido que viniese á tu noticia para manifestacion de lo que ha pasado , y apasionada tambien por los que tienen lo contrario.

Y dile , que no tengan en poco el lugar donde está edificado aquel Monasterio, porque siendo campo , allí recibió martyrio Aciselo , y allí voló su anima al Cielo y allí fueron puestos al fuego Fausto , Januario y Marcial: Allí murió Pelagio y otros muchos Martyres fueron sepultados , aunque Victoria no recibió allí marty-

(94) Laté de hoc in Prolus. (N. 27.)

(95) De hoc Monasterio dixi in Prolus. (N. 14.) Locus sané veneratione dignum , et quem Angelus alté commendat , ne in despectum veniat , licet ibi non esse Reliquias Sanctorum affirmat.

(96) Licet Pro-Episcopus unus ex illis esset , qui adversam sententiam tenebant , ut idem Sanctus Raphaël insinuavit ; tamen in Processione ista non ut talis se gessit , explorando veritatem , nec pertinacitér et cupidé in suo sensu manebat , fovendo dissensiones , quod Deus pacis abhorret , ut postea confirmavit effectus.

(97) Divus Pelagius Martyr egregius in Arabica persecutione

Martyres sepulti sunt; licet Victoria ibi passa non fuit. (98) Amen dico tibi, parietes hujus Monasterii sanguine Martyrum constructos esse. (99) Hac ergo ratione, Domino auctore, plura in eo loco patrata sunt miracula. (100) Et hac ratione moti, ibi Litanias antiquitús instituerunt, et Monasterium titulo Patronorum consecrarunt, existimantes corpora eorum

tyrio. *Y digote de verdad que las paredes de aquel Monasterio están hechas con sangre de Martyres; y así ha sido nuestro Señor servido en aquel lugar hacer muchos milagros. Y esta fué la causa por donde se movieron á hacer Procesiones antiguas, y por esta causa le intitularon con el nombre de los Patronos, entendiendo, que sus cuerpos estaban allí. Y es verdad que*

sub Abderramano tertio illustre subiit martyrium. Tunc temporis, et multo ante Basilica sanctorum in illo loco erecta erat; sed cum Angelus ait, ibi Pelagium mortuum esse, non intelligendum videtur in primordiali parte illius Monasterii, sed circa illud, loco scilicet, ubi limina Monasterii extensa fuerunt post restaurationem. Sæpissimé enim in Scriptura Sancta hic loquendi modus invenitur. *Ambulabat Jesus in Templo in porticu Salomonis.* Porticus erat extra Templum, et ideo debet intelligi in Templo, id est, circa Templum. (Jon. 10. v. 22.) Mathæus ait, Christum natum in Bethlehem: quod debet intelligi, non longe á Bethlehem, et alia plurima testimonia quæ afferre possumus, satis ovia.

(98) Ex Actis Sanctorum Aciscli et Victoriæ satis constat, hanc in ultimo sui agonis die á consortio Fratris separatam esse.

(99) Hiperbole sané in Scripturis Sanctis usitatum. *Facilius est (ait Jesus) Camelum transire per foramen acus, quam divetem intrare regnum Cælorum* (Math. 19. v. 24.) ita etiam Salomon hiperbolicé loquitur cum ait: *Expediit magis ursæ occurrere, raptis fœtibus, quam fœtæ confidenti in stultitia sua.* (Prov. 17. v. 12.)

(100) Acta Sanctorum de his testimonium antiquissimum perhibent: loquentes de loco illius Monasterii ajunt: *Ibi multa sũnt mirabilia ad laudem nominis Christi.*

ibi esse. Et certó aseverasti miraculum primum ibi patratum, fuisse illud de muliere paralisi affecta, avem illam é domo fugientem sequente, et cum illam in foramine parietis latentem capere tentavisset, manum in foramen introductam, sensu et motu gaudentem substraxit. Ita ergo Dominus, sua virtute operante, alia miracula in illo loco dignatus est patrare.

Mansit ergo vissio apud me, de his loquens, plusquam hora una et dimidia (101)

Post has autem visiones, semper novum robur, novamque lætitiám cordi meo ingestam esse sensi (102)

que el primer milagro que alli aconteció es el que tu dixiste de la muger paralitica, que habia ido tras aquella ave, que habia salido de su casa, y fué tras ella para tomarla, y metióse en aquel agujero, donde metiendo las manos para tomarla quedó sana. Y así hizo Dios otros muchos milagros tras este en aquel lugar.

Duró esta vez la vision hablando con migo hora y media, y mas.

Despues de todas estas visiones siempre he sentido nueva alegria y esfuerzo considerando que mayor mer-

(101) Non æqué concordant scripturæ, et verbales sermones: quód enim brevi scribitur, longiús narratur. Exemplum satis magnum habemus in colloquio Angeli cum Santissima Matre Verbi tempore Incarnationis. Plures Sancti Patres ab Ilmo. ac Sapientissimo nostro Episcopo, Siuri citati (*tract. in Evang. 11. c. 2. n. 30.*) in ea fuerunt sententia, colloquium Angeli á prima Vigilia noctis, usque ad mediam noctem perdurasse: quód paucis verbis S. Lucas explicat.

(102) Ex hoc evidens fit non diuturno oppressum esse mærore, quia (ut ait Bernardus) licet vox Divina conturbat et terret; sed continuó vivificat, loqufacit, et illuminat (*Serm. de util. Verbi Dsi.*)

*animadvertens majorem fa-
borem me assequi á Domino,
dum quotidie in Augustissimo
Eucharistiæ Sacramento, se
ipsum mihi communicari dig-
naretur, quam in prædicto-
rum manifestatione.* (103)

*Hac eadem die in cubiculo
meo remansit odor qui-
dam suavissimus, non absi-
milis illi, et ejusdem naturæ,
qui Sabbato Sancto quinque
Equitum præsentia efflavit.*
(104)

*Juro in verbo Sacerdotis
omnia vera esse, et nomine
meo subscribo* (105)

Andreas de las Roelas. (106)

merced me hace Dios en
comunicarseme cada dia en
el Santísimo Sacramento
que en haberme mostrado
todo esto. Este mismo dia
quedó por todo el un olor
suavísimo en mi aposento
semejante en todo al del
Sabado Santo, que dixe ar-
riba quando los cinco Ca-
balleros.

Y juro *in verbo Sacer-*
dotis es verdad, y lo firmo
de mi nombre.

Andres de las Roelas.

(103) Veré humilitatis inditium, juditiumque rectissimum ex
revelationibus relictum.

(104) Effectus cœlestis gaudii, pacis, et quietis.

(105) Quod juramento firmatur, ut pote auctoritate Dei, magis
verum censi debet.

(106) Denique harum omnium Revelationum humilis devotus et
ingenuus stylus denotat veritatem honestatem ac pietatem illarum, et
eas á Deo provenisse, secundum illud (Proverb. 3. v. 33.) Cum sim-
plicibus sermocinatio ejus. Ita docet in suis Regulis Criticus et ve-
rè sapiens Eusebius Amort.

DICTAMEN O CENSURA DE
los Señores Doctor Don Gregorio
Marcos Merlo , Canonigo Magis-
tral de la Santa Iglesia Catedral
de la Ciudad de Cordoba , y Doctor
Don Josef Garrido y Portilla , Pre-
bendado de la misma y Rector del
Insigne Colegio Seminario del Se-
ñor San Pelagio que á efecto de ad-
mitir la siguiente Dedicatoria die-
ron á su Ilustrisimo Cabildo , y que
se manda insertar aqui por el Señor
Juez de Imprentas.

En cumplimiento del auto de V. S. para que le
informemos que deberá acordar en atención á la
solicitud de la Confraternidad de nuestro Custodio
el Señor San Rafael decimos : que hemos leído con
la mas seria atencion el quaderno que presenta á

V. S. dicha Confraternidad compuesto y ordenado por el R. P. Presentado Fr. Francisco Sanchez de Feria, cuyo escrito no solo no contiene cosa contraria á nuestra Santa Fé, buenas costumbres y regalías de S. M. sino que lo reputamos puro, sano, irreprehensible, y apoyado y fundado en las mas constantes máximas y piadosas sentencias de la Teologia Christiana. Por tanto y porque el objeto de que trata, y el fin á que se dirige no solo son verdaderamente dignos de la atencion de V. S. sino tambien de su veneracion y respeto, somos de parecer, que si V. S. quiere dar un testimonio publico de su zelo por la honra y gloria de Dios, y el culto de nuestro fidelisimo Custodio, y una prueba demonstrativa de su reconocimiento y gratitud á sus repetidos favores y beneficios, puede admitir la Dedicatoria que pretende hacerle la ya expresada Confraternidad, autorizando y condecorando con su respetable nombre un escrito, que por la piedad y devocion que respira, y por lo glorioso que es á Cordoba, merece sin duda alguna tan alta

y

y distinguida proteccion. Sobre todo V. S. con
su superior penetracion acordará lo que mas con-
venga. Cordoba y Diputacion 9 de Mayo de
1805. = Doct. D. Gregorio Marcos Merlo. =
Doct. D. Josef Garrido y Portilla.

